

Rynek pracy w województwie łódzkim w latach 2016-2019

Labour market in Łódzkie Voivodship
in years 2016-2019

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Łódź, Łódzkie Centre For Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by
Katarzyny Szkopieckiej

Zespół autorski

Editorial team
Magdalena Hochman
Izabela Kaleta

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics
Magdalena Hochman

ISBN 978-83-956178-3-6

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website
<http://lodz.stat.gov.pl/>

Projekt ikon

Icons made by
Freepik

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Publikacja „Rynek pracy w województwie łódzkim w latach 2016-2019”, przygotowywana w cyklu czteroletnim, ma na celu dostarczenie najważniejszych informacji wpływających na kształtowanie się sytuacji na rynku pracy w województwie.

Opracowanie zawiera informacje o aktywności ekonomicznej ludności, o popycie na pracę, osobach pracujących, ich warunkach pracy i wynagrodzeniach, a także o osobach bezrobotnych. Obejmuje także dane o ruchu zatrudnionych oraz wyniki przeprowadzanego co dwa lata badania struktury wynagrodzeń. Analiza wspomnianych aspektów rynku pracy w województwie łódzkim została przeprowadzona w oparciu o dane z 2019 r., natomiast tendencje badanych zjawisk zaprezentowano na przestrzeni lat 2016–2019. Ponadto, w celu przedstawienia możliwie pełnego obrazu rynku pracy, najważniejsze dane o województwie zostały ukazane na tle kraju.

Informacje przygotowano także w postaci wykresów i kartogramów opisujących wybrane elementy zawartej w nim problematyki, a także zestawu tablic wynikowych dla kolejnych lat analizowanego okresu dostępnych w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

Mamy nadzieję, że opracowanie dostarczy cennych informacji wszystkim zainteresowanym problematyką rynku pracy w województwie łódzkim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

The publication entitled "Labour market in Łódzkie Voivodship in years 2016-2019", prepared every four years, is to provide important information influencing the shaping of the situation on the labour market in the voivodship.

The elaboration contains information about economic activity of the population, about demand for labour, employed persons, their working conditions, gross wages and salaries, and about registered unemployed persons. It also describes data about labour turnover and results of structure of wages and salaries survey, conducted every two years. Analysis of presented aspects of labour market in łódzkie voivodship was conducted on the basis of data from 2019, while trends of analysed occurrences were presented within the space of years 2016–2019. In addition the most important data of the voivodship were showed against the background of the country.

The information was also prepared in the form of charts and cartograms describing selected elements of the issues of the labour market. The set of result tables for the following years of the analyzed period is available in an electronic version on the Office's website.

We hope this elaboration will deliver valuable information for all persons interested in labour market in łódzkie voivodship.

Director
of the Statistical Office in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	5
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	10
List of maps	10
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	11
Symbols and main abbreviations	11
Synteza	12
Executive summary	13
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	14
Chapter 1. Economic activity of the population	14
Rozdział 2. Pracujący	21
Chapter 2. Employed persons	21
Rozdział 3. Popyt na pracę	28
Chapter 3. Demand for labour	28
Rozdział 4. Wynagrodzenia	36
Chapter 4. Wages and salaries	36
Rozdział 5. Warunki pracy	46
Chapter 5. Working conditions	46
Rozdział 6. Bezrobocie rejestrowane	55
Chapter 6. Registered unemployment	55
Uwagi ogólne	65
General notes.....	66

Integralną częścią niniejszego opracowania są szczegółowe zestawienia tabelaryczne w pliku xls udostępnione na stronie internetowej (<https://lodz.stat.gov.pl>) stanowiące załącznik do publikacji. An integral part of the study are detailed tabular statements in the xls file disseminated at the website (<https://lodz.stat.gov.pl>) constituting an annex to this publication.

Spis tablic

List of tables

1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL	14
1. Economic activity of the population aged 15 and more by LFS	14
2. Pracujący	21
2. Employed persons	21
3. Popyt na pracę – wybrane dane	28
3. Demand for labour – selected data	28
4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	36
4. Average monthly gross wages and salaries	36
5. Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy	49
5. Accidents at work and persons injured in accidents at work	49
6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	53
6. Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture	53
7. Podstawowe dane o bezrobociu	55
7. Major data regarding unemployment	55
8. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	57
8. Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market	57

Spis wykresów

List of charts

1. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy	15
1. Structure of the population aged 15 and more by status on the labour market	15
2. Współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku 15 lat i więcej	15
2. Activity rate for the population aged 15 and more	15
3. Struktura pracujących według sektorów ekonomicznych	16
3. Structure of employed persons by economic sectors	16
4. Struktura pracujących według wieku	17
4. Structure of employed persons by age	17
5. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 15 lat i więcej	17
5. Employed persons and employment rate for the population aged 15 and more	17
6. Struktura bezrobotnych według wieku	18
6. Structure of unemployed persons by age	18
7. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia dla osób w wieku 15 lat i więcej	19
7. The number of unemployed persons and unemployment rate for the population aged 15 and more	19
8. Bierni zawodowo według przyczyn bierności	20
8. Economically inactive persons by reasons for inactivity	20
9. Pracujący według rodzaju działalności	22
9. Employed persons by kind of activities	22
10. Pracujący na 1000 ludności	23
10. Employed persons per 1000 population	23
11. Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	25
11. Full- and part-time paid employment	25
12. Ruch zatrudnionych	26
12. Labour turnover	26
13. Przeciętne zatrudnienie	27
13. Average paid employment	27
14. Struktura pracujących według sekcji na koniec IV kwartału	29
14. Structure of employed persons by sections at the end of the 4th quarter	29
15. Struktura pracujących według grup zawodów na koniec IV kwartału	30
15. Structure of employed persons by occupational groups at the end of the 4th quarter	30
16. Wolne miejsca pracy według wybranych sekcji na koniec IV kwartału	31
16. Job vacancies by selected sections at the end of the 4th quarter	31

17. Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów na koniec IV kwartału	32
17. Structure of job vacancies by occupational groups at the end of the 4th quarter	32
18. Struktura nowo utworzonych miejsc pracy według sekcji	33
18. Structure of newly created jobs by sections	33
19. Struktura zlikwidowanych miejsc pracy według sekcji	34
19. Structure of newly liquidated jobs by sections	34
20. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy	34
20. Newly created and liquidated jobs	34
21. Bilans miejsc pracy według wybranych sekcji	35
21. Balance of jobs by selected sections	35
22. Dynamika zmian przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto (rok poprzedni = 100)	37
22. Dynamic of changes of average monthly gross wages and salaries (previous year = 100)	37
23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji	38
23. Average monthly gross wages and salaries by sections	38
24. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia brutto w województwie w 2019 r.	39
24. Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in sections from the average gross wage and salaries in voivodship in 2019	39
25. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i sektorów własności za październik 2018 r.	41
25. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and owner sectors for October 2018	41
26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i sekcji za październik 2018 r.	43
26. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and sections for October 2018	43
27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup zawodów za październik 2018 r.	44
27. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and groups of occupation for October 2018	44
28. Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2018 r. według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW=4 548,93 zł) w województwie	45
28. Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2018 by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=4548,93 PLN) for voivodship	45
29. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób badanej zbiorowości według rodzaju zagrożenia	47
29. Persons working in hazardous conditions per 1000 surveyed persons by type of hazardous conditions	47
30. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości według sekcji	48
30. Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees of total surveyed by sections	48

31. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	50
31. Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons (excluding private farms in agriculture)	50
32. Wybrane przyczyny wypadków przy pracy w 2019 r.	52
32. Selected causes of the accidents at work in 2019	52
33. Wydarzenia powodujące urazy według przyczyn wypadków	53
33. Contact-modes of injuries by causes of accidents	53
34. Bezrobotni zarejestrowani według płci	56
34. Registered unemployed persons by sex	56
35. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	58
35. Structure of registered unemployed persons by age	58
36. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	58
36. Structure of registered unemployed persons by educational level	58
37. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy	59
37. Structure of registered unemployed persons by work seniority	59
38. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	60
38. Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment.....	60
39. Stopa bezrobocia rejestrowanego	60
39. Registered unemployment rate	60
40. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (w ciągu roku)	62
40. Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (during the year)	62

Spis map

List of maps

1. Pracujący na 1000 ludności według powiatów w 2019 r.	24
1. Employed persons per 1000 population by powiats in 2019 r.	24
2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według powiatów w 2019 r.	40
2. Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2019	40
3. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących w 2019 r. (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	51
3. Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons in 2019 (excluding private farms in agriculture).....	51
4. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2019 r.	61
4. Registered unemployment rate by powiats in 2019	61
5. Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy według powiatów w 2019 r.	63
5. Unemployed per one job offer by powiats in 2019	63

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Znak (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach metodologicznych. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the methodological notes.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year
DZ.U.	Dziennik Ustaw Journal of Laws

Synteza

Według stanu na koniec 2019 r., na podstawie sprawozdawczości bieżącej liczba pracujących w województwie łódzkim wyniosła 1,0 mln osób, w tym w sektorze prywatnym pracowało 82,0% osób. W analizowanym okresie obserwowano wzrostową dynamikę zmian liczby pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności). Mimo, że wskaźnik ten w województwie pozostawał niższy to jego dynamik była wyższa niż przeciętnie w Polsce.

W latach 2017-2018 zauważalne było zwiększanie zarówno ruchu zatrudnionych jak i intensywności przyjęć do pracy, zwłaszcza w sekcji administrowanie i działalność wspierająca. W większości sekcji liczba przyjęć do pracy była wyższa niż liczba zwolnień z pracy w całym czteroletnim okresie.

Wyniki badania popytu na pracę wykazują, że na koniec 2019 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, najwięcej osób pracowało w jednostkach prowadzących działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego – 24,8% ogółu pracujących oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych – 21,7%. Najliczniejszą grupą zawodów wśród pracujących byli specjaliści. Stanowili oni 19,4% ogółu pracujących.

Biorąc pod uwagę nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy w województwie łódzkim we wszystkich analizowanych latach można zauważyć, że około dwa razy więcej miejsc pracy zostało utworzonych niż zlikwidowanych. Przewagę nowych miejsc pracy nad zlikwidowanymi odnotowano zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, w każdej z kategorii wielkości jednostek oraz w niemal każdej sekcji PKD.

W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim wyniosło 4549,00 zł, tj. o 22,5 % więcej przez czterema laty. W badanym okresie przeciętne wynagrodzenia rosły szybciej niż w skali kraju, mimo to przeciętna miesięczna płaca brutto pozostawała niższa o ok. 8%.

Przeprowadzane co dwa lata badanie struktury wynagrodzeń pokazało, iż w 2018 r. mediana wynagrodzeń była niższa od wynagrodzenia przeciętnego, a wynagrodzenie dominujące (najczęstsze) – jeszcze niższe (równe 2447,07 zł). Oznacza to, że większość zatrudnionych osób otrzymywało wynagrodzenie niższe od przeciętnego. Bardzo duża grupa pracowników w łódzkim – 64,5%, otrzymywało wynagrodzenie niższe niż przeciętne dla kraju.

Zauważalnym zjawiskiem jest poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia. W okresie 2016-2019 zmniejszyła się liczba osób pracujących w warunkach zagrożenia, a zagrożenie czynnikami szkodliwymi w województwie było mniejsze niż w kraju. Łódzkie było także jednym z obszarów kraju o najniższym wskaźniku wypadkowości, mierzonym liczbą poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących.

W końcu 2019 r. w województwie łódzkim zaobserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy. Wyniki badania bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec grudnia 2019 r. wskazują, że w porównaniu z grudniem 2016 r. nastąpił spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych (o 35,5%) oraz spadek stopy bezrobocia (o 3,1 p. proc.).

Executive summary

As at the end of 2019, on the basis of current surveys the number of employed persons in Łódzkie Voivodship amounted to 1.0 million people, of which 82.0% persons were employed in the private sector. In the examined period, an increasing dynamics of changes in the number of employees (per 1000 population) was observed. Although this indicator in the voivodship remained lower, its dynamics was higher than the average in Poland.

In 2016-2017 the increase in both the movement of labour turnover and the intensity of hiring, especially in section administrative and support service activities. Most sections the number of hired persons was higher than the number of terminated persons, throughout the four-year period.

The results of the survey on the demand for labour indicate that, at the end of 2019, as in previous years, the most people worked in units conducting activity in the field of: manufacturing – 24.8% of the total number of employed persons and trade; repair of motor vehicles – 21.7%. The most numerous occupational group among employed persons were professionals. They accounted for 19.4% of the total number of employed persons.

Taking into account newly created and liquidated jobs in Łódzkie Voivodship, in all analysed years, it can be noticed that around twice as many jobs were created than were liquidated. The numerical advantage of new jobs over liquidated ones was recorded in both the public and private sectors, as well as in each size category of units and almost in each PKD (NACE) section.

In 2019, the average monthly gross wage and salary in Łódzkie Voivodship amounted to 4549.00 PLN, i.e. 22.5% more than 4 year ago. In the examined period, average monthly gross wages and salaries grew faster than on the national scale. Nevertheless average monthly gross wage remained lower by approx. 8%.

The structure of earnings survey conducted every two years has shown that in 2016 the median wage was lower than the average wage, and the dominant (most frequent) wage was even lower (equal to 2447.07 PLN). This means that most people received a lower salary than the average. A very large group of employees in Łódzkie Voivodship – 64,5%, received a lower salary than the average for the country.

A noticeable phenomenon is the improvement of the quality of work in terms of the occurrence of hazardous conditions. In the period 2016-2019, the number of people working in hazardous conditions decreased, and the threat of hazardous factors in the region was lower than in the country. Łódzkie Voivodship was also one of the areas of the country with the lowest accidents at work rate, measured by the number of injured in accidents at work per 1000 employees.

At the end of 2019, it was observed that the situation on the labour market improved in Łódzkie Voivodship. The results of the survey on registered unemployment as of the end of December 2019 indicate that, in comparison with December 2016, there was a decrease in the number of registered unemployed persons (by 35,5%) and a decrease in the unemployment rate (by 3,1 pp).

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

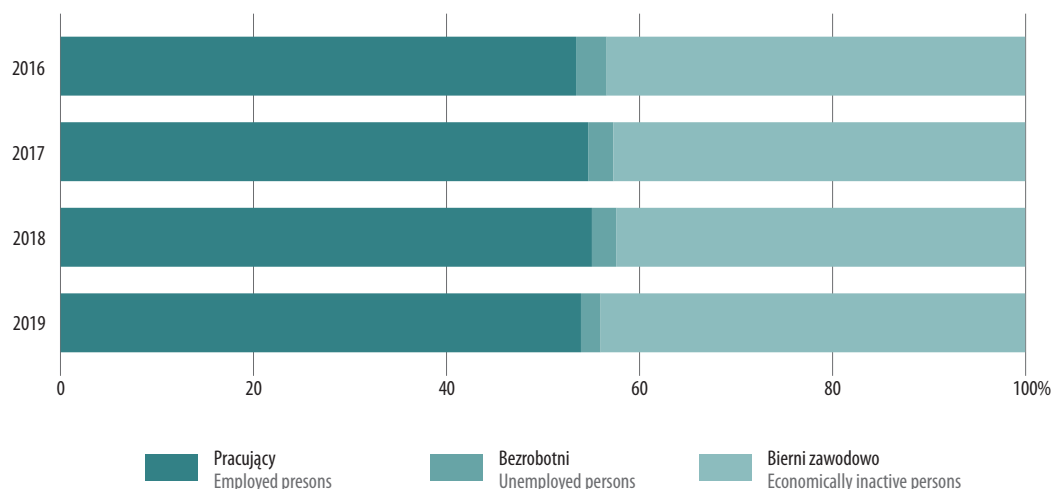
Tablica 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL
Table 1. Economic activity of the population aged 15 and more by LFS

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
	średnie roczne annual averages				
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1 168	1 176	1 172	1 131	96,8
pracujący employed persons	1 103	1 122	1 121	1 090	98,8
bezrobotni unemployed persons	65	54	51	41	63,1
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	895	875	862	889	99,3
Wskaźnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	56,6	57,3	57,6	56,0	.
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	53,4	54,7	55,1	54,0	.
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	5,6	4,6	4,4	3,6	.

Liczba aktywnych zawodowo w województwie łódzkim w 2019 r. ukształtowała się na poziomie 1131 tys. osób (co stanowiło 6,6% aktywnych zawodowo w Polsce). Ich liczba zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w 2016 r. o 3,2%, natomiast ich udział w ogóle aktywnych zawodowo w kraju zmalał o 0,2 p. proc. Wśród osób aktywnych zawodowo dominowali mężczyźni (54,9%). W porównaniu z 2016 r. ich odsetek w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo zwiększył się o 0,8 p. proc.

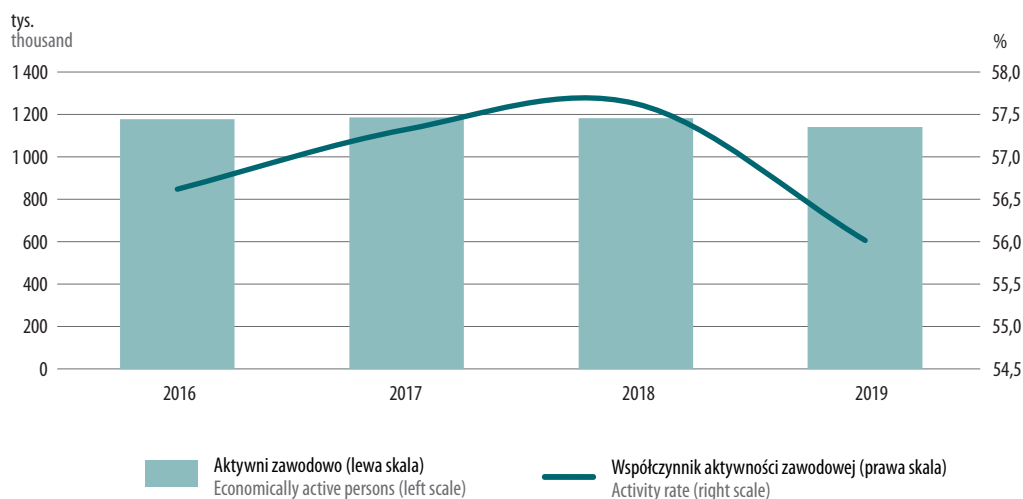
W analizowanych latach struktura ludności według statusu na rynku pracy nie ulegała znacznym zmianom. Największą grupę stanowili pracujący. W ostatnim z badanych lat ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 54,0% i był większy o 0,6 p. proc. niż cztery lata wcześniej. Zmniejszył się natomiast odsetek bezrobotnych o 1,1 p. proc. do poziomu 2,0%. Bierni zawodowo stanowili 44,0% ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż w 2016 r.

Wykres 1. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy
Chart 1. Structure of the population aged 15 and more by status on the labour market

W 2019 r. w województwie łódzkim współczynnik aktywności zawodowej, obliczany jako udział osób aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, ukształtował się na poziomie 56,0% (przy średniej dla kraju 56,2%). Na przestrzeni czterech ostatnich lata wartość tego wskaźnik w województwie zmniejszyła się o 0,6 p. proc., zaś w przypadku Polski pozostała na tym samym poziomie. W przypadku kobiet wskaźnik ten osiągnął wartość 47,6% (o 1,4 p. proc. mniej wobec 2016 r.), zaś dla mężczyzn wyniósł 65,4% (o 0,2 p. proc. więcej niż w 2016 r.).

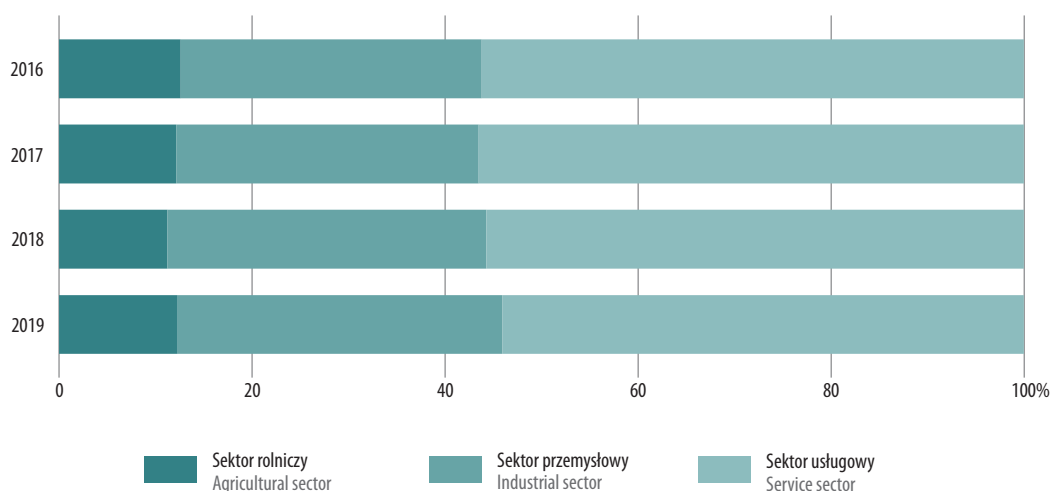
Wykres 2. Współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku 15 lat i więcej
Chart 2. Activity rate for the population aged 15 and more

Mniejszą różnicę w wielkościach współczynnika aktywności zawodowej ludności odnotowano w podziale miasta-wieś, odpowiednio 54,4% wobec 58,6%. W porównaniu z pierwszym z analizowanych lat w miastach odnotowano spadek tego wskaźnika o 1,1 p. proc., zaś w przypadku wsi wzrost o 0,2 p. proc.

Zbiorowość pracujących (1090 tys. osób) w porównaniu z 2016 r. zmniejszyła się o 1,2%. Ich udział w ogólnej liczbie pracujących w kraju wyniósł 6,6% (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2016 r.). Obserwowany spadek dotyczył kobiet, których liczba zmniejszyła o 3,0% (o 15 tys. osób) do poziomu 492 tys. osób. Liczba pracujących mężczyzn (598 tys. osób) zwiększyła się obserwowanym okresie o 0,2% (o 1 tys. osób). W populacji pracujących mniejszy odsetek stanowiły kobiety. Na przestrzeni analizowanych lat ich udział zmniejszył się o 0,9 p. proc. i osiągnął poziom 45,1%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania wśród mieszkańców wsi zaobserwowano wzrost (o 8 tys. osób, tj. 1,9%), a wśród mieszkańców miast spadek (o 21 tys. osób, tj. 3,1%) tej populacji w porównaniu z 2016 r. Pracujący mieszkańcy miast (659 tys. osób) stanowili w ostatnim z analizowanych lat 60,5% ogółu pracujących (o 1,2 p. proc. mniej niż w 2016 r.).

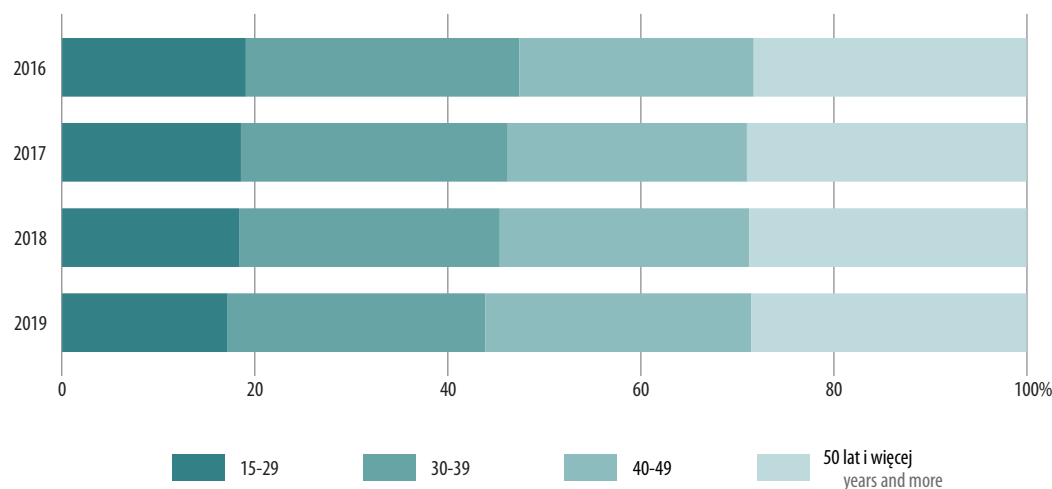
Wykres 3. Struktura pracujących według sektorów ekonomicznych
Chart 3. Structure of employed persons by economic sectors

W 2019 r. największa liczba osób pracowała w sektorze usług - 588 tys. osób. Stanowili oni 53,9% ogółu pracujących, tj. o 2,1 p. proc. mniej niż cztery lata wcześniej. Sektor przemysłowy skupiał 366 tys. osób, tj. 33,6% ogółu pracujących (o 2,5 p. proc. więcej niż w 2016 r.), natomiast w sektorze rolniczym pracowało 134 tys. osób - 12,3% ogółu pracujących (spadek o 0,3 p. proc.).

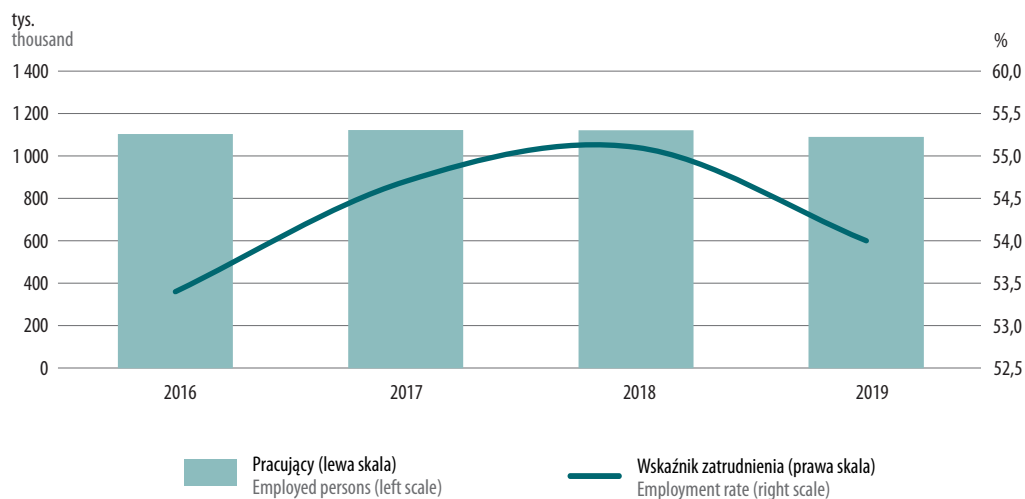
Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w 2019 r. najmniejszy odsetek w omawianej zbiorowości stanowiły osoby z najmłodszej grupy wiekowej, tj. 15-29 lat (17,2%). Największym udziałem charakteryzowali się pracujący w wieku 50 lat i więcej (28,5%). W stosunku do pierwszego z analizowanych lat największe zmiany w strukturze pracujących zanotowano w grupach w wieku 40-49 lat (wzrost po 3,2 p. proc.), a także wśród osób w wieku 15-29 lat (spadek o 1,9 p. proc.).

Wykres 4. Struktura pracujących według wieku
Chart 4. Structure of employed persons by age

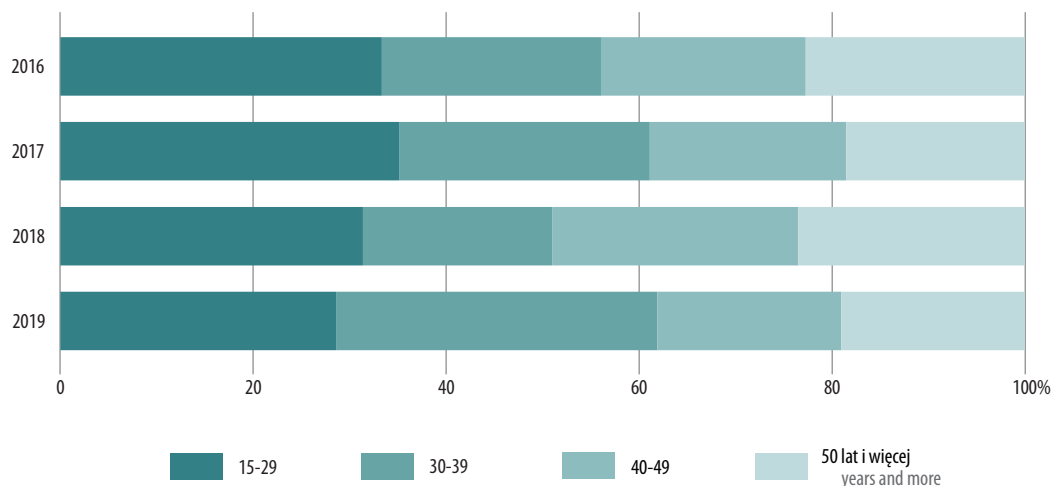
Wskaźnik zatrudnienia, obliczony jako udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, w województwie łódzkim w 2019 r. wyniósł 54,0% i był o 0,4 p. proc. niższy od średniego w kraju. W stosunku do pierwszego z analizowanych lat zwiększył się on jednak o 0,6 p. proc., natomiast w skali kraju wzrósł o 1,6 p. proc. Wyraźnie wyższy wskaźnik zatrudnienia występował w populacji mężczyzn – 63,0% (tj. o 1,5 p. proc. więcej niż w 2016 r.) niż kobiet – 45,9% (wobec 46,3% cztery lata wcześniej). Mniejszą rozpiętość tego wskaźnika możemy zaobserwować dla mieszkańców miast (52,3%) i wsi (56,6%). Na przestrzeni czterech ostatnich lat wskaźnik zatrudnienia dla obydwu tych grup wzrósł odpowiednio o 0,1 p. proc. oraz 1,1 p. proc.

Wykres 5. Liczba pracujących i wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 15 lat i więcej
Chart 5. Employed persons and employment rate for the population aged 15 and more

W 2019 r. liczba bezrobotnych w województwie łódzkim wyniosła 41 tys. osób i w ciągu ostatnich czterech lat zmalała o 36,9% (tj. o 24 tys. osób). Bezrobotni w województwie stanowili 7,3% ogółu bezrobotnych w kraju (wobec 6,1% cztery lata wcześniej). Wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie łódzkim przeważali mężczyźni (56,1%). W stosunku do 2016 r. ich udział zwiększył się o 2,3 p. proc. Mieszkańcy miast (26 tys. osób) stanowili 63,4% ogółu bezrobotnych, co oznacza spadek ich odsetka o 2,7 p. proc. wobec 2016 r.

Wykres 6. Struktura bezrobotnych według wieku
Chart 6. Structure of unemployed persons by age

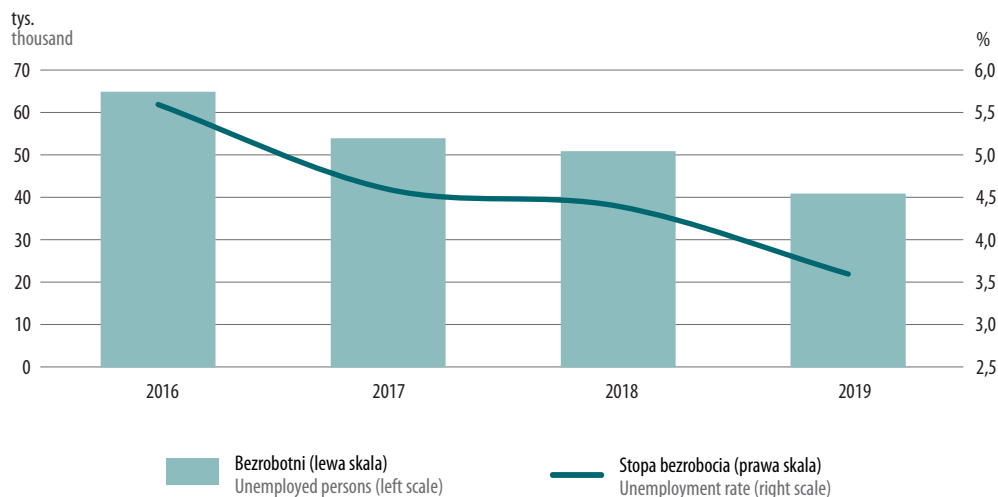

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie łódzkim w 2019 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 30–39 lat – 14 tys. osób (34,1% ogółu bezrobotnych). Natomiast najmniejszy udział w zbiorowości bezrobotnych miały osoby w grupie wiekowej 40–49 lat oraz 50 lat i więcej (po 19,5%). W porównaniu z 2016 r. największy spadek w strukturze bezrobotnych odnotowano dla grupy osób w wieku 15–29 lat (o 4,6 p. proc.), natomiast grupa osób w wieku 30–39 lat charakteryzowała się największym wzrostem udziału (o 11,1 p. proc.).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w 2019 r. w województwie łódzkim wyniósł 7,8 miesiąca (w kraju 7,7 miesiąca). Na przestrzeni ostatnich czterech lat okres ten uległ skróceniu o 4,2 miesiąca.

W 2019 r. w województwie łódzkim liczba osób poszukujących pracy dłużej niż rok wyniosła 7 tys., a osoby te stanowiły 17,1% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do 2016 r. ich udział zmniejszył się prawie dwukrotnie (spadek o 15,2 p. proc.).

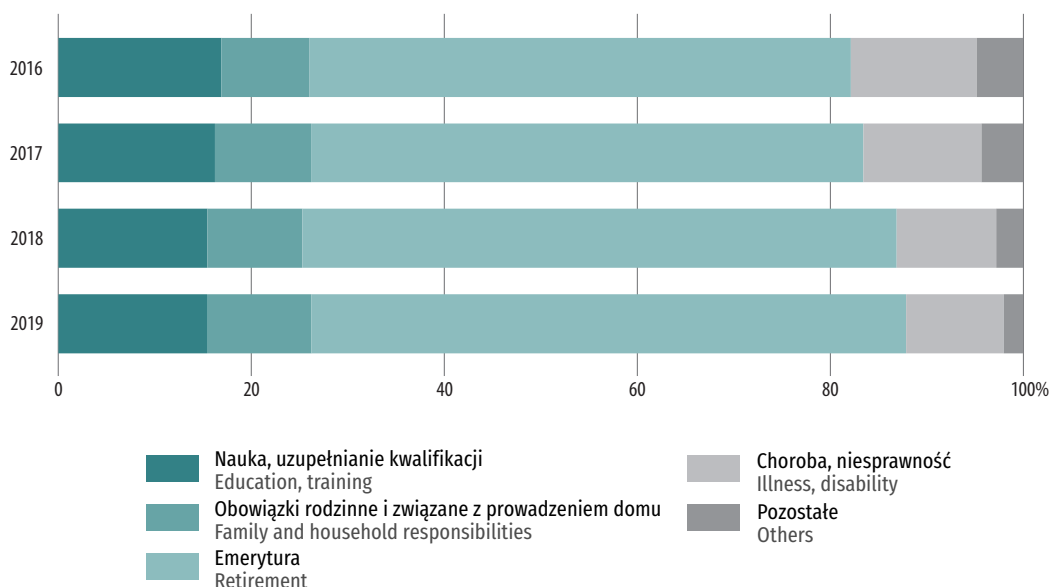
Wykres 7. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia dla osób w wieku 15 lat i więcej
 Chart 7. The number of unemployed persons and unemployment rate for the population aged 15 and more

Stopa bezrobocia w 2019 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 3,6% i była o 0,3 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W stosunku do 2016 r., podobnie jak w przypadku całej Polski, odnotowano jej spadek o 2,9 p. proc. W ostatnim z badanych lat analizowany wskaźnik w przypadku kobiet wyniósł 3,5% (5,4% w 2016 r.), a wśród mężczyzn ukształtował się na poziomie 3,7% (wobec 5,5% cztery lata wcześniej). We wszystkich obserwowanych latach stopa bezrobocia wśród mieszkańców miast była wyższa niż na wsi. W 2019 r. wyniosła 3,8% w miastach wobec 3,4% na wsi, oznacza to spadek wskaźnika odpowiednio o 2,1 p. proc. oraz 1,5 p. proc. w stosunku do 2016 r.

W 2019 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 889 tys. osób i stanowiła 44,0% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,8%. W stosunku do 2016 r. liczba osób pozostających biernymi zawodowo w województwie łódzkim zmniejszyła się o 0,7% (tj. o 6 tys. osób). W skali kraju w tym samym okresie liczebność analizowanej zbiorowości zmniejszyła się o 1,3% (tj. o 178 tys. osób). Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie tworzyły kobiety, których udział w 2019 r. wyniósł 63,1% (tj. o 0,9 p. proc. więcej wobec pierwszego z analizowanych lat).

Wykres 8. Bierni zawodowo według przyczyn bierności
 Chart 8. Economically inactive persons by reasons for inactivity

Główną przyczyną bierności zawodowej, we wszystkich analizowanych latach, była emerytura. W 2019 r. pobierało ją 548 tys. osób, tj. o 9,2% więcej niż w 2016 r. Nauka oraz uzupełnianiem kwalifikacji było powodem niepodjęcia pracy dla 137 tys. osób (spadek o 9,3% wobec 2016 r.), obowiązki rodzinne oraz związane z prowadzeniem domu – dla 96 tys. osób (wzrost o 17,1%), natomiast choroba lub niepełnosprawność – dla 90 tys. osób (spadek o 23,1%).

Na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W 2019 r. w województwie łódzkim na 100 pracujących przypadało 85 osób niepracujących (bezrobotni i bierni zawodowo). Cztery lata wcześniej obciążenie to wynosiło 87 osób. Na 100 pracujących kobiet przypadało 118 kobiet niepracujących (116 w 2016 r.), wśród mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 59 osób (62 cztery lata wcześniej). W miastach na 100 pracujących przypadało, podobnie jak cztery lata wcześniej, 91 osób niepracujących, natomiast na terenach wiejskich 77 osób niepracujących (wobec 80 osób w 2016 r.).

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

Employed persons

Dane dotyczące pracujących w gospodarce narodowej, łącznie z pracującymi w rolnictwie indywidualnym, opracowywane są na podstawie sprawozdawczości i szacunków.

Liczba osób pracujących w województwie łódzkim systematycznie wzrastała. W latach 2016-2019 łączny wzrost liczby pracujących wyniósł 4,8%, jednak tempo tego wzrost z roku na rok malało. Podobna sytuacja miała miejsce w całym kraju. Dynamika liczby pracujących w łódzkim w żadnym z analizowanych lat nie przekroczyła poziomu wyznaczonego dla Polski. W skali kraju liczba pracujących wzrosła w czteroletnim okresie o 5,5%. Największy wzrost liczby pracujących odnotowano w województwach: małopolskim (7,5%), pomorskim (7,1%), mazowieckim (7,0%), najniższy natomiast w świętokrzyskim (2,6%) oraz opolskim (3,1%). Województwo łódzkie w tym zestawieniu plasuje się na 10 miejscu.

Tablica 2. Pracujący^a
Stan w dniu 31 grudnia
Table 2. Employed persons^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Ogółem Total	980 445	1 004 953	1 022 101	1 027 237	104,8
sektor publiczny public sector	184 344	184 479	184 321	184 538	100,1
sektor prywatny private sector	796 101	820 474	837 780	842 699	105,9

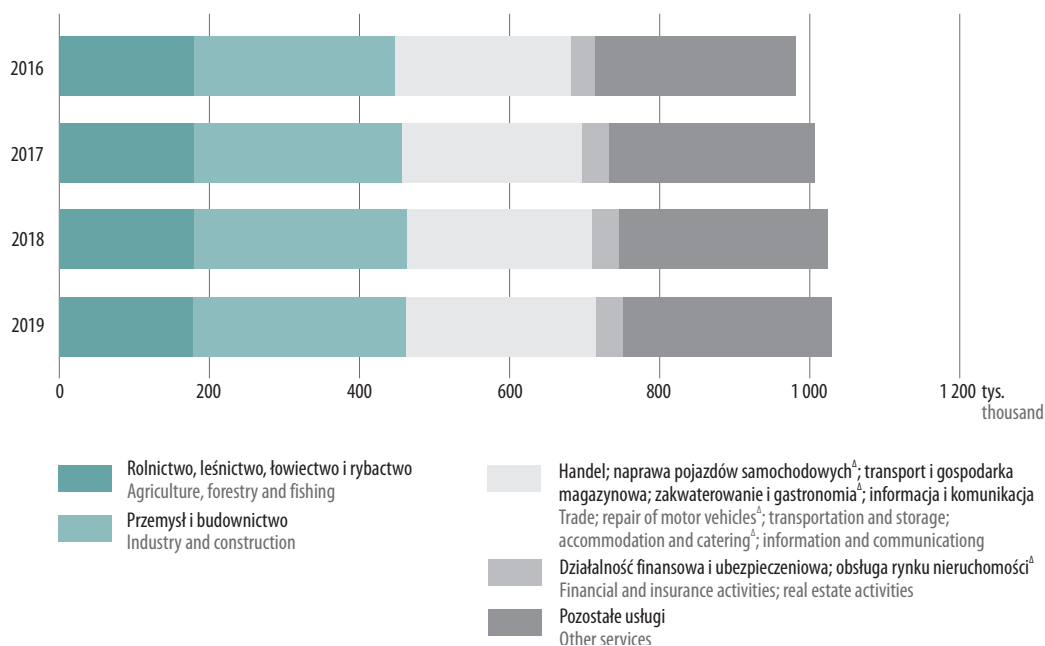
^a Według faktycznego miejsca pracy.
^a By actual workplace.

W województwie (podobnie jak w kraju) więcej osób pracowało w sektorze prywatnym. W 2019 r. sektor ten skupiał 82,0% pracowników i było to o 0,8 p. proc więcej niż na początku analizowanego okresu. Liczba pracujących w tym sektorze zwiększyła się łącznie o 5,9%, natomiast w sektorze publicznym wielkość zatrudnienia pozostawała na podobnym poziomie, z różnym kierunkiem zmian w kolejnych latach.

W strukturze pracujących w województwie według płci większość stanowili mężczyźni - 52,3% i na przestrzeni analizowanych lat udział ten wzrósł nieznacznie (o 0,3 p. proc.). Zmniejszył się tym samym odsetek kobiet. Udział kobiet wśród pracujących był we wszystkich latach wyższy niż w skali Polski.

Wykres 9. Pracujący^a według rodzaju działalności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 9. Employed persons^a by kind of activities
As of 31 December

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
a By actual place of work and kind of activity.

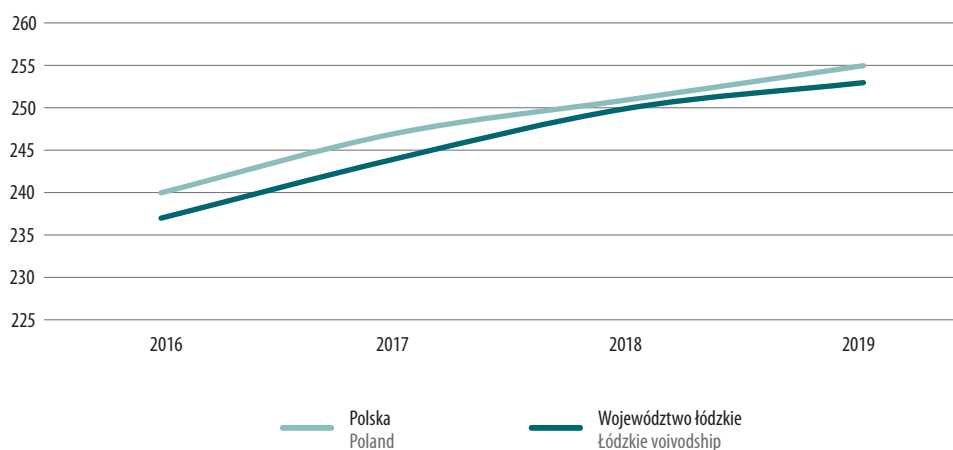
Ponad połowa (55,1%) pracujących w 2019 r. pracowała w firmach zajmujących się usługami, a udział tego sektora zwiększał się w kolejnych latach. W sekcjach, w których przeważająca działalność to usługi największy wzrost udziału pracujących dotyczył sekcji transport i gospodarka magazynowa (o 0,6 p. proc.) oraz w mniejszym stopniu sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (wzrost udziału o 0,2 p. proc.). W strukturze pracujących zmniejszył się natomiast udział sekcji: administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukacja oraz obsługa rynku nieruchomości.

W analizowanych latach zmniejszeniu uległ udział sektora rolniczego (z 18,3% w 2016 r. do 17,4% w 2019 r. – spadek o 0,9 p. proc.). Udział sektora przemysłowego (przetwórstwo przemysłowe i budownic- two) skupiającego nieco ponad 27% pracujących, ulegał niewielkim wahaniom. Spadek odsetka pracują- cych dotyczył przemysłu (o 0,3 p. proc.), natomiast wzrost odnotowano w sekcji skupiającej przedsiębior- stwa budowlane (o 0,4 p. proc.).

Struktura sektorowa pracujących w województwie nie odbiegała znacznie od krajowej. Wyższy w łódz- kim niż w skali kraju o około 2 p. proc., we wszystkich analizowanych latach, był udział rolnictwa oraz o prawie 1 p. proc. sektora przemysłowego. Niższe niż w skali kraju było odsetki pracujących sekcjach związanych z usługami (w 2019 r. - 58,0% w skali kraju wobec 55,1% w łódzkim).

Porównania przestrzenne umożliwia analiza wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców. Poziom wskaźnika oraz dynamika jego zmian w województwie i Polsce w badanym okresie był podobny. Zauważalna jest natomiast znaczna dysproporcja w wielkościach wskaźnika w województwach. Znacząco więcej pracujących na każdy 1000 mieszkańców niż w łódzkim przypadało w województwie mazowieckim – w 2019 r. 316 osób. Najniższą wartość wskaźnika dotyczyła województw lubelskiego -191 i świętokrzyskiego - 196.

Wykres 10. Pracujący^a na 1000 ludności
Chart 10. Employed persons^a per 1000 population

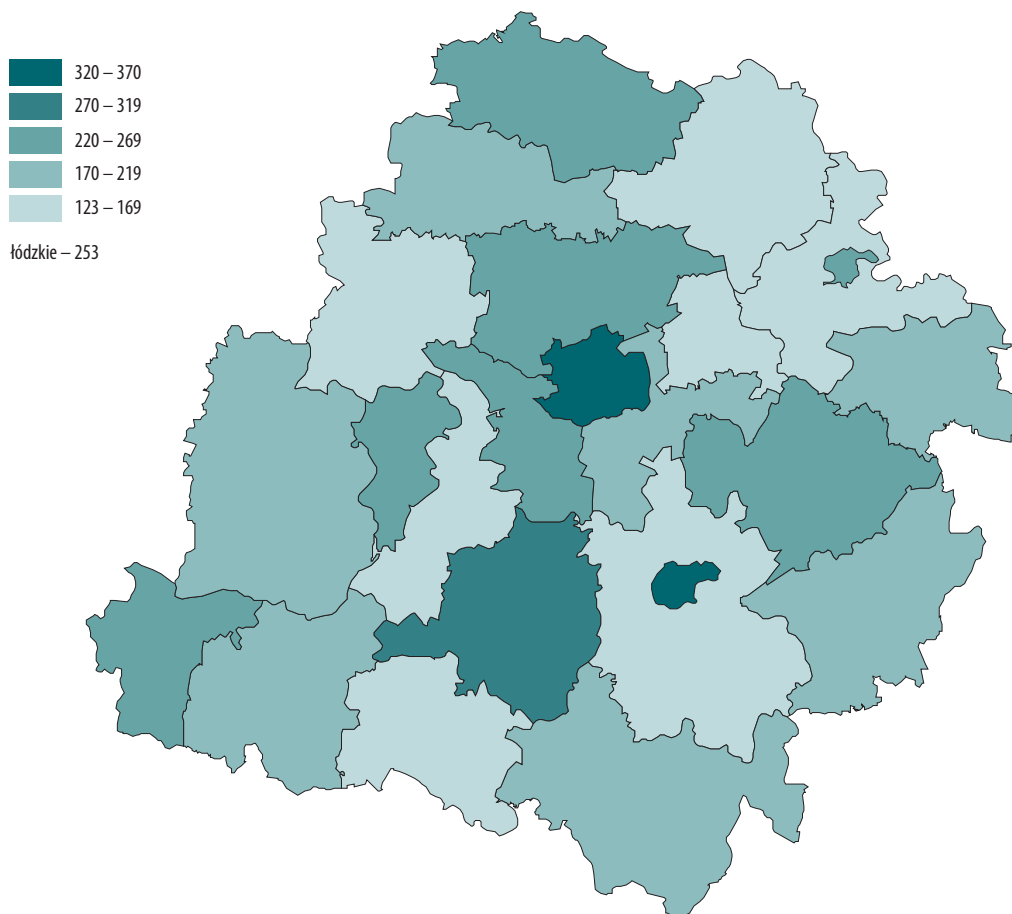

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, by actual workplace.

Rynek pracy województwa łódzkiego jest także silnie zróżnicowany wewnętrznie, między innymi z powodu odmiennych zjawisk społeczno-gospodarczych zachodzących w powiatach. Liczba osób pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) wahała się w 2019 r. od 123 w powiecie skierniewickim, do 370 w Łodzi. W ostatnich latach dystans między powiatami, w których ten wskaźnik był najwyższy, a powiatami, w których jego poziom był niski, powiększał się. Ranking powiatów wg zaangażowania ludności na rynku pracy pozostaje w zasadzie niezmienny. Powiaty o najniższych wskaźnikach liczby pracujących na 1000 ludności, poza skierniewickim, to: piotrkowski, brzeziński, pajęczański, łaski. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowywano w miastach na prawach powiatu: Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim oraz powiecie bełchatowskim.

**Mapa 1. Pracujący^a na 1000 ludności według powiatów w 2019 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 1. Employed persons^a per 1000 population by powiats in 2019
As of 31 December

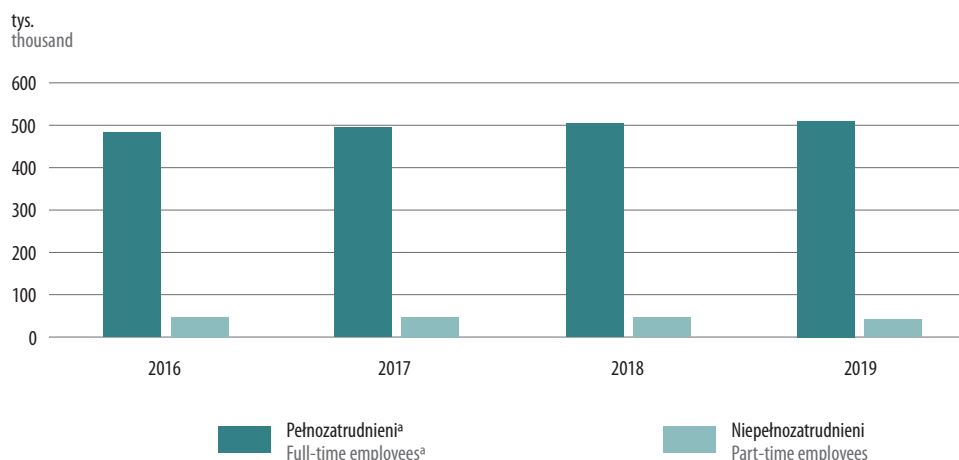

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, by actual workplace.

W strukturze pracujących według statusu na rynku pracy 69,5% pracujących to zatrudnieni na podstawie stosunku pracy, a ich udział wzrósł mniej znacznie (o 0,5 p. proc.) w okresie 2016-2019. Pozostali pracujący to głównie właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie rodzin, który w 2019 r. stanowili 30,3% (w 2016 r. 30,8%). Osoby wykonujące pracę nakładczą, agenci oraz członkowie spółdzielni produkcji rolniczej stanowili łącznie 0,06-0,08% w poszczególnych latach.

Wśród kobiet przeważającą formą uczestnictwa w rynku pracy było zatrudnienie na podstawie stosunku pracy – w 2019 r. 73,2% kobiet na rynku pracy. Grupa właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie rodzin stanowiła mniej niż ogółem w województwie – 26,7% kobiet na rynku pracy. Grupa kobiet o pozostałych statusach na rynku pracy stanowiła nie więcej niż 0,1%.

Wykres 11. Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni
Chart 11. Full- and part-time paid employment

a Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
 a Including seasonal and temporary paid employees.

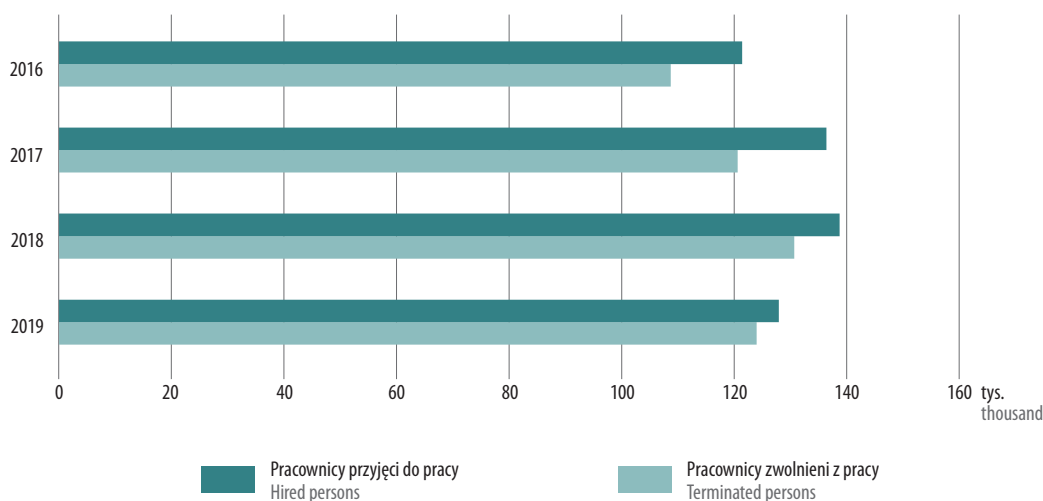
W jednostkach zatrudniających ponad 9 osób, poza rolnictwem indywidualnym, w niepełnym wymiarze etatu pracowało w 2019 r. 7,7% (pozostali byli zatrudnieni na pełen etat). Odsetek ten malał systematycznie w kolejnych latach z poziomu 9,0% w 2016 r. W sektorze prywatnym we wszystkich analizowanych latach był wyższy niż w sektorze publicznym, jednak różnica ta malała. W 2016 r. liczba zatrudnionych w niepełnym wymiarze w sektorze prywatnym wynosiła 9,7% (w publicznym 7,5%), natomiast w 2019 r. 8,1% (wobec 6,7% w sektorze publiczny).

W niepełnym wymiarze czasu pracy najczęściej pracowały osoby zajmujące się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – blisko 25% w 2019 r. (2016 r. 28,7%). Kolejnymi sekcjami ze znacznym udziałem osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy to pracownicy podmiotów z sekcji: zakwaterowanie i gastronomia (17,4% w 2019 r.), działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (15,3%), obsługa rynku nieruchomości (10,5%) oraz edukacja (10,1%). W większości sekcji odsetek niepełnozatrudnionych malał z roku na rok. Wyjątek stanowiły sekcje: budownictwo z rosnącym odsetkiem (z 4,9% do 7,4% w 2019 r.) oraz transport i gospodarka magazynowa oraz zakwaterowanie i gastronomia, w których odsetek rósł w latach 2017-2018.

Ruch zatrudnionych (przyjęcia do pracy i zwolnienia) badany jest w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dotyczy pełnozatrudnionych, bez pracowników sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Badaniem nie są objęte gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, duchowieństwo, fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje.

W latach 2016-2019 największy ruch zatrudnionych mierzony liczbą przyjęć do pracy i zwolnień z pracy odnotowany był w 2018 r. - niemal 140 tys. przyjętych do pracy oraz 130 tys. zwolnionych z pracy. W analizowanych lat liczba przyjęć do pracy spadła o 5,3%, natomiast liczba zwolnień o 14,0%. W całym okresie liczba przyjęć przewyższała liczbę zwolnień z pracy, jednak różnica ta zmniejszała się (w 2016 r. było to 11,7%, w 2017 r. – 13,1%, w 2018 r. – 6,2%, a w 2019 r. – 3,2%).

Wykres 12. Ruch zatrudnionych^a
Chart 12. Labour turnover^a

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

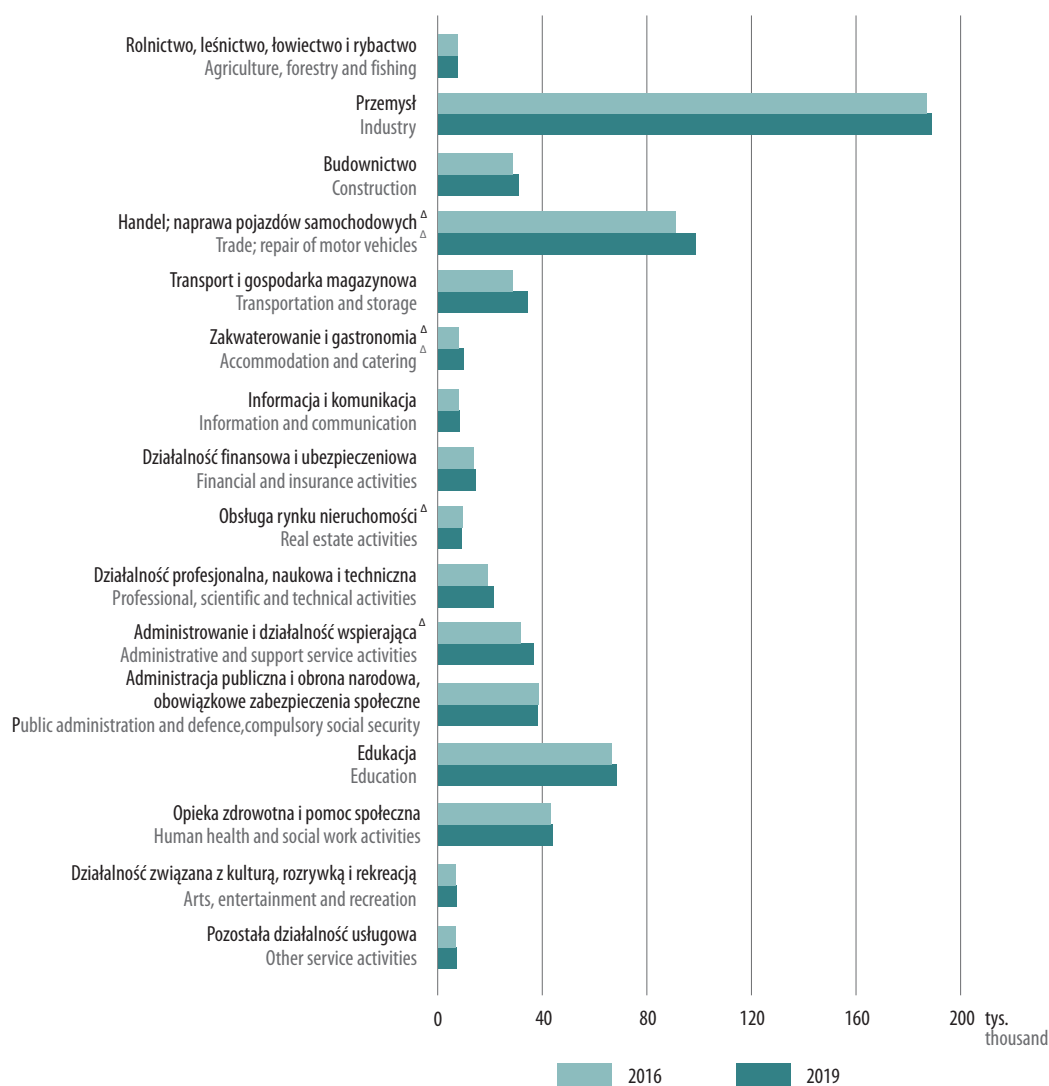
Współczynnik przyjęć (stosunek liczby przyjętych do pracy w danym roku do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia roku poprzedniego) w 2019 r. ukształtował się na poziomie 25,3%. W latach największego ruchu zatrudnionych (2017-2018) przyjmował wartości nieco powyżej 28%. Współczynnik zwolnień wynosił w kolejnych latach pomiędzy 22,9% w 2016 r. a 26,3% w 2017 r. W ostatnim roku analizy wyniósł on 24,4%.

Zróznicowanie tych wskaźników w poszczególnych rodzajach działalności podmiotów było znaczne. Najniższe wskaźniki przyjęć w 2019 r. odnotowano w sekcjach edukacja – 11,7% oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 11,8%, natomiast najwyższe w sekcjach administrowanie i działalność wspierająca – ponad 100% oraz zakwaterowanie i gastronomia – 49,7%. Podobnie, najniższe wskaźniki zwolnień dotyczyły sekcji edukacja – 11,5% oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 12,6%, a najwyższe sekcji administrowanie i działalność wspierająca – 103,5% oraz zakwaterowanie i gastronomia – 38,9%. Tak wysokie współczynniki przyjęć i zwolnień w sekcji administrowanie i działalność wspierająca wskazują na bardzo dużą rotację pracowników, na poziomie wymiany całkowitej kadry pracowników w ciągu roku.

Przeciętne zatrudnienie w województwie łódzkim w 2019 r. wyniosło 624,1tys. osób (w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez zatrudnionych za granicą) i w latach 2016-2019 wzrosło o 5,2%. W kolejnych latach analizowanego okresu systematycznie wzrastało, choć jego tempo wzrostu malało. W ostatnim roku dynamik średnioroczna wyniosła 1,3%.

Z analizy tej zbiorowości pod względem rodzaju prowadzonej działalności wynika, że najwięcej pracowników zatrudnionych było w sekcjach zgrupowanych w przemyśle – 30,3% (w tym 86,1% w podmiotach sekcji przetwórstwo przemysłowe), handlu; naprawach pojazdów samochodowych – 15,8% oraz edukacji - 10,9%. Największy wzrost przeciętnej liczby zatrudnionych, w stosunku do roku 2016, odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia – o 24,2%, transport i gospodarka magazynowa – 19,2% oraz administrowanie i działalność wspierająca – 16,3%. W trzech z obserwowanych sekcji nastąpił w okresie 2016-2019 spadek przeciętnego zatrudnienia, największy w obsłudze rynku nieruchomości – spadek o 3,4%, a także w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – spadek o 1,5% oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – spadek o 0,8%.

Wykres 13. Przeciętne zatrudnienie^a
Chart 13. Average paid employment^a

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons and private farms in agriculture; excluding persons employed abroad.

Przestrzenny rozkład przeciętnego zatrudnienia w województwie łódzkim nie jest równomierny. Pod względem poziomu przeciętnego zatrudnienia w 2019 r. dominowała Łódź skupiając 41,4% wszystkich zatrudnionych w województwie. Kolejnymi powiatami charakteryzującymi się znacznym odsetkiem przeciętnej liczby zatrudnionych były: bełchatowski – 7,2% ogółu, zgierski – 5,6%, pabianicki – 4,1% oraz Piotrków Trybunalski – 4,0%. Dla porównania, udział zatrudnionych w powiatach: skierniewickim i brzezińskim nie przekroczył 1,0%.

Wśród powiatów województwa łódzkiego, w porównaniu z 2016 r., najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w powiecie poddębickim (o 25,6%), skierniewickim (o 15,3%) i zgierskim (o 11,8%), natomiast spadek wystąpił w Piotrkowie Trybunalskim (o 8,1%), w powiecie bełchatowskim (o 4,7%), kutnowskim (o 4,3%), mieście na prawach powiatu Skierniewicach (o 1,8%) oraz powiecie zduńskowolskim (o 0,2%).

Rozdział 3

Chapter 3

Popyt na pracę

Demand for labour

Badanie popytu na pracę stanowi źródło informacji na temat popytu zrealizowanego i niezrealizowanego, czyli liczby pracujących, wolnych miejsc pracy według zawodów, a także liczby nowo utworzonych oraz zlikwidowanych miejsc pracy. Badanie ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.

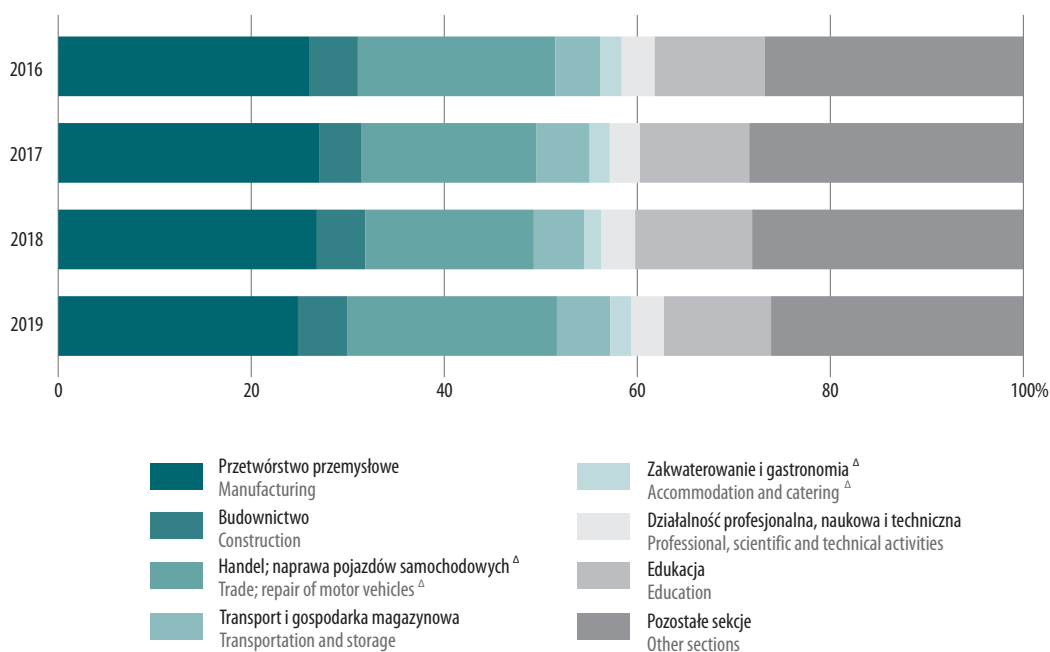
Tablica 3. Popyt na pracę – wybrane dane
Table 3. Demand for labour – selected data

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Pracujący (w końcu IV kwartału) w tys. Employed persons (at the end of the 4th quarter) in thousands	728,3	752,1	761,0	818,1	112,3
w tym of which					
kobiety women	376,5	388,4	391,3	433,2	115,1
niepełnosprawni disabled persons	32,0	42,1	31,2	34,0	106,3
sektor publiczny public sector	180,8	185,1	190,7	188,6	104,3
sektor prywatny private sector	547,5	567,0	570,2	629,4	115,0
Wolne miejsca pracy (w końcu IV kwartału) w tys. Job vacancies (at the end of the 4th quarter) in thousands	4,6	7,7	7,5	6,7	145,7
w tym nowo utworzone of which newly created	1,1	2,0	1,2	2,0	181,8
Miejsca pracy (w ciągu roku) w tys. Jobs (at the end of the 4th quarter) in thousands					
nowo utworzone newly created	37,3	41,0	39,5	54,6	146,4
zlikwidowane liquidated	19,5	14,5	17,4	23,3	119,5
Liczba podmiotów objętych badaniem (w końcu IV kwartału) w tys. Number of enterprises covered by survey (at the end of the 4th quarter) in thousands	45,8	47,7	47,7	49,0	107,0

W końcu 2019 r. w podmiotach biorących udział w badaniu popytu na pracę na terenie województwa łódzkiego pracowało 818,1 tys. osób, tj. 12,3% więcej niż w 2016 r. W tym samym okresie liczba pracujących w kraju zwiększyła się 10,9% do 13,0 mln osób, a udział pracujących w województwie w ogólnej liczbie pracujących w całym kraju wzrósł o 0,1 p. proc. i wyniósł 6,3%.

Sektor prywatny obejmował 3/4 ogółu pracujących w województwie (76,9%, czyli 1,8 p. proc. więcej niż cztery lata wcześniej). Ponad połowa (56,4%) ogółu pracujących to pracownicy jednostek dużych (461,7 tys. osób). W porównaniu ze stanem sprzed czterech lat ich liczba zwiększyła się o 83,3 tys. osób., natomiast ich odsetek w ogóle pracujących wzrósł o 4,4 p. proc. Firmy średnie skupiały 194,4 tys. osób, tj. o 10,9 tys. osób mniej wobec 2016 r. Ich udział w ogóle pracujących zmniejszył się o 4,4 p. proc. do poziomu 23,8%. Natomiast w podmiotach małych pracowało 162,0 tys. osób, czyli o 17,4 tys. osób więcej niż w 2016 r. Mimo wzrostu liczebności w tej grupie ich odsetek w ogóle pracujących (19,8%) zmniejszył się w analizowanym okresie o 0,1 p. proc.

Wykres 14. Struktura pracujących według sekcji na koniec IV kwartału
Chart 14. Structure of employed persons by sections at the end of the 4th quarter

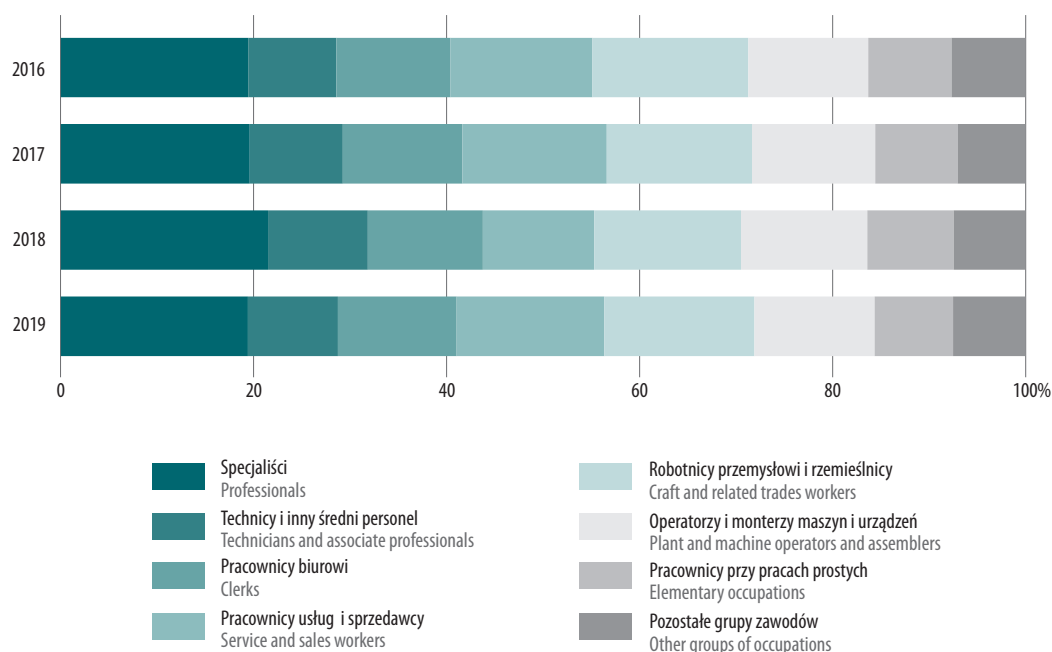

We wszystkich z analizowanych lat największą liczbę pracujących skupiały trzy sekcje: przetwórstwo przemysłowe, handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz edukacja. W końcu 2019 r. w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego pracowało 203,1 tys. osób (24,8% ogólnej liczby pracujących), tj. o 13,2 tys. osób więcej niż w 2016 r. Liczba pracujących w handlu; naprawach pojazdów samochodowych zwiększyła się w analizowanym okresie o 19,0% do poziomu 177,5 tys. osób. Ich udział w ogólnej liczbie pracujących wyniósł 21,7% (o 1,2 p. proc. więcej wobec 2016 r.). W podmiotach prowadzących działalność w zakresie edukacji znalazło pracę 90,8 tys. osób. Pomimo wzrostu liczebności tej grupy (o 7,8 tys. osób) wobec pierwszego z analizowanych lat, ich odsetek w ogóle pracujących zmniejszył się (o 0,3 p. proc.) i osiągnął wartość 11,1%.

Według stanu na koniec 2019 r. W sektorze publicznym dominowali pracujący w jednostkach skupionych w sekcjach: edukacja – 40,9% ogółu pracujących w tym sektorze (więcej o 0,5 p. proc. niż w 2016 r.), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 19,9% (mniej o 1,0 p. proc.). W sektorze prywatnym najliczniejszą populację stanowili pracujący w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 31,5% ogółu (spadek o 2,7 p. proc. wobec 2016 r.) oraz w handlu; naprawach pojazdów samochodowych – 28,1% (wzrost o 0,9 p. proc.).

Wśród ogółu pracujących w województwie łódzkim najliczniejszą grupą zawodową, we wszystkich analizowanych latach, byli specjaliści. Według stanu na koniec grudnia 2019 r. ich liczba wynosiła 158,6 tys. osób, tj. o 17,1 tys. osób więcej niż cztery lata wcześniej. Mimo wzrostu liczebności tej grupy ich udział w ogóle pracujących pozostał na tym samym poziomie – 19,4%. Jedynie przed rokiem odsetek ten odsetek ukształtował się na nieco wyższym poziomie, tj. 21,5%. W 2019 r. specjaliści najczęściej pracowali w sektorze publicznym – 55,5%, głównie w jednostkach dużych – 61,0%, najczęściej w edukacji (64,8 tys. osób, tj. 40,9%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (24,7 tys. osób – 15,6%).

Wykres 15. Struktura pracujących według grup zawodów na koniec IV kwartału
Chart 15. Structure of employed persons by occupational groups at the end of the 4th quarter

Drugą co do wielkości grupę zawodową stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Mimo wzrostu liczby pracujących w tej grupie zawodowej z 117,8 tys. osób w końcu 2016 r. do 127,2 tys. osób. w końcu 2019 r. ich udział w ogólnej liczbie pracujących, na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszył się z 16,2% do 15,5%. W 2019 r. sektorze prywatnym pracowało 94,7% osób z tej grupy zawodowej, jednostkach dużych – 45,4%. Większość robotników przemysłowych i rzemieślników (79,7 tys. osób, tj. 62,7%) zatrudniona była w przetwórstwie przemysłowym.

Liczba pracowników usług i sprzedawców w ostatnim z analizowanych lat wynosiła 125,2 tys. osób, co oznacza wzrost ich liczebności o 16,9% wobec 2016 r. oraz udziału w ogóle pracujących o 0,6 p. proc. do poziomu 15,3%. Dla pracowników z tej grupy zawodowej, w ostatnim z analizowanych lat, najczęstszym miejscem zatrudnienia były jednostki z sektora prywatnego (92,9%), jednostki duże (60,8%) oraz jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych (88,5 tys. osób, tj. 70,7%).

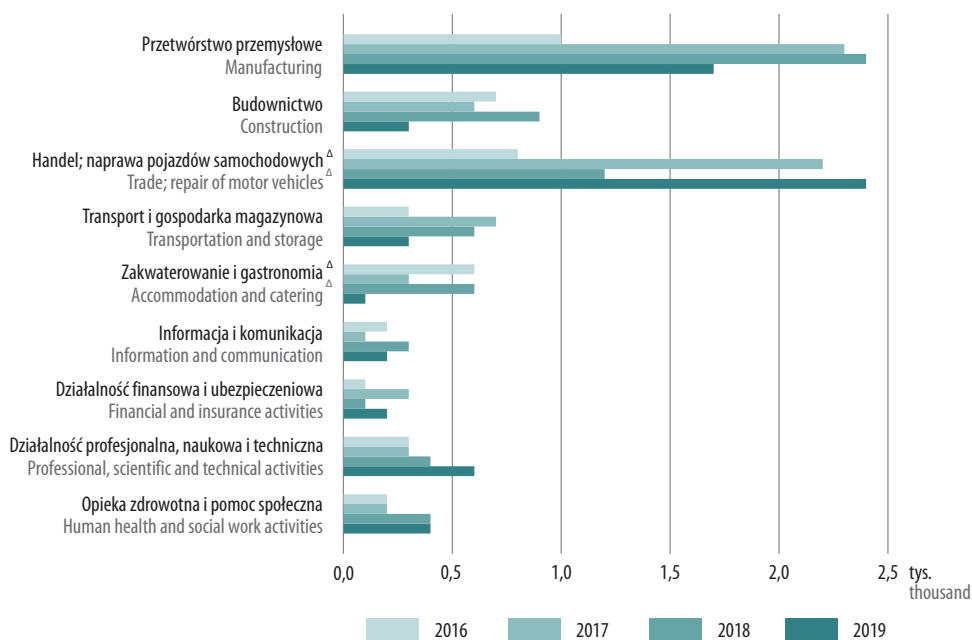
W województwie łódzkim w końcu grudnia 2019 r. pracowało 433,2 tys. kobiet. Na przestrzeni analizowanych lat udział kobiet wśród ogółu pracujących zwiększył się o 1,3 p. proc. do poziomu 53,0%. W sektorze prywatnym znalazło zatrudnienie 300,7 tys. kobiet (69,4% ogółu). Odsetek mężczyzn pracujących w tym sektorze był wyższy o 16,0 p. proc.

Kobiety najczęściej pracowały w podmiotach prowadzących działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych – 26,5% ogółu kobiet (wzrost o 4,1 p. proc. wobec 2016 r.), przetwórstwa przemysłowego – 18,4% (spadek o 1,0 p. proc.) oraz edukacji – 16,8% (spadek o 0,5 p. proc.). W zawodach zaliczanych do dużej grupy zawodowej „specjaliści”, wymagających wysokich kwalifikacji zawodowych, znalazło pracę 25,6% kobiet (mniej o 1,1 p. proc. niż w pierwszym z analizowanych lat). Drugą, co do wielkości grupą zawodową, w której kobiety stanowiły istotny odsetek, była grupa pracownicy usług i sprzedawcy – 21,7% ogółu pracujących kobiet (wzrost o 2,5 p. proc. wobec 2016 r.).

Na koniec grudnia 2019 r. jedynie 3,1 tys. zakładów, tj. 6,3% spośród 49,0 tys. ogółu uczestniczących w badaniu, zadeklarowało wolne miejsca pracy. W końcu pierwszego z analizowanych lat odsetek ten kształtował się na poziomie o 2,4 p. proc. niższym.

W końcu 2019 r. było 6,7 tys. nieobsadzonych miejsc pracy, tj. o 45,7% więcej niż w 2016 r. Większość (86,6%) wolnych stanowisk zaoferował sektor prywatny. Największą liczbą wakatów dysponowały jednostki duże – 3,0 tys. wolnych miejsc pracy (44,8% ogółu), tj. o 1,3 tys. więcej niż pierwszym z analizowanych lat. Jednostki małe miały do dyspozycji 2,4 tys. wolnych miejsc (wzrost o 0,4 tys. wobec 2016 r.), a średnie – 1,4 tys. (wzrost o 0,5 tys.).

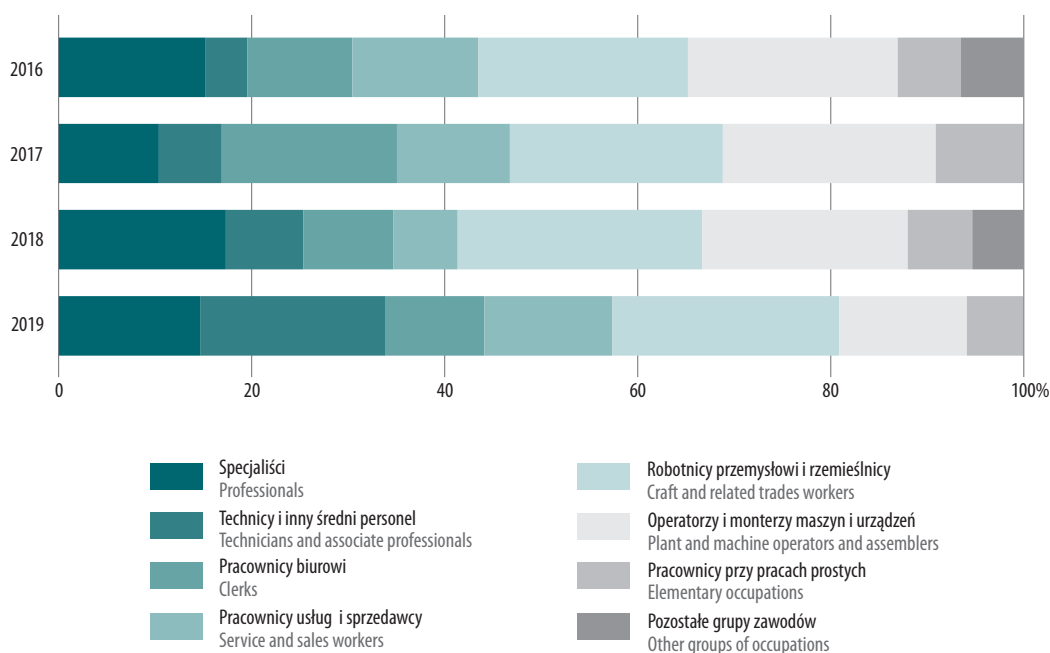
Wykres 16. Wolne miejsca pracy według wybranych sekcji na koniec IV kwartału
Chart 16. Job vacancies by selected sections at the end of the 4th quarter

Według stanu na koniec 2019 r. największą liczbę wolnych miejsc pracy odnotowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych – 2,4 tys. (35,8% ogółu wolnych miejsc, co oznacza wzrost o 18,4 p. proc. wobec 2016 r.), przetwórstwa przemysłowego – 1,7 tys. (25,4% – wzrost o 3,6 p. proc.) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 0,6 tys. (9,0% – wzrost o 2,4 p. proc.).

W końcu 2019 r. najwięcej nieobsadzonych miejsc pracy przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników – 1,6 tys. (23,9% ogółu wolnych miejsc pracy, tj. o 2,1 p. proc. więcej w stosunku do 2016 r.), techników i inny średni personel – 1,3 tys. (19,4% – wzrost o 15,1 p. proc.), specjalistów – 1,0 tys. (14,9% – spadek o 0,3 p. proc.), operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 0,9 tys. (13,4% – spadek o 8,3 p. proc.) oraz pracowników usług i sprzedawców – 0,9 tys. (13,4% – wzrost o 0,4 p. proc.).

Wykres 17. Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów na koniec IV kwartału
Chart 17. Structure of job vacancies by occupational groups at the end of the 4th quarter

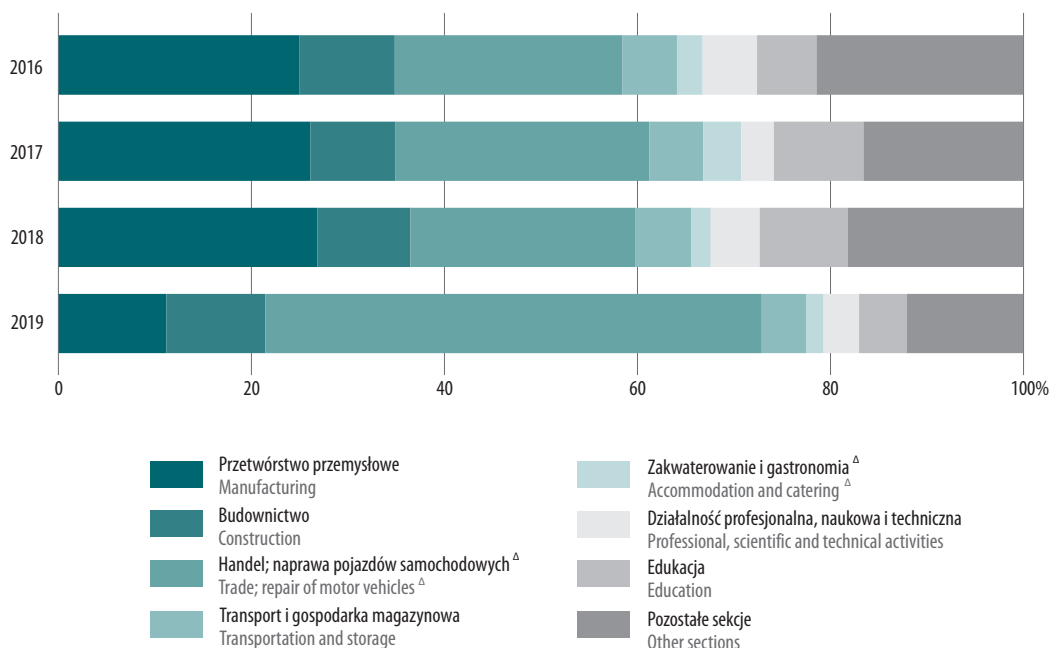

W ciągu całego 2019 r. w województwie łódzkim powstało 54,6 tys. nowych miejsc pracy, czyli o 46,4% więcej niż cztery lata wcześniej. Stanowiły one 8,1% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w całym kraju, co oznacza wzrost tego odsetka o 2,1 p. proc. w stosunku do 2016 r.

Większość nowych miejsc pracy na terenie województwa (50,3 tys.) utworzono w sektorze prywatnym. W jednostkach małych zostało utworzonych 28,0 tys. nowych miejsc pracy (więcej o 59,1% niż w 2016 r.), w dużych – 15,5 tys. (więcej o 70,3%), a pozostałe 11,2 tys. (więcej o 5,7%) nowo utworzonych miejsc pracy przypadło na podmioty średnie.

W 2019 r. najwięcej, bo 51,5% nowych miejsc pracy utworzono w handlu; naprawach pojazdów osobowych (28,1 tys. – wzrost o 219,3% wobec 2016 r.), w przetwórstwie przemysłowym – 11,2% (6,1 tys. – spadek o 34,4%) oraz w budownictwie – 10,3% (5,6 tys. – wzrost o 51,4%). W sekcjach tych większość jednostek stanowiła własność prywatną.

Wykres 18. Struktura nowo utworzonych miejsc pracy według sekcji
 Chart 18. Structure of newly created jobs by sections

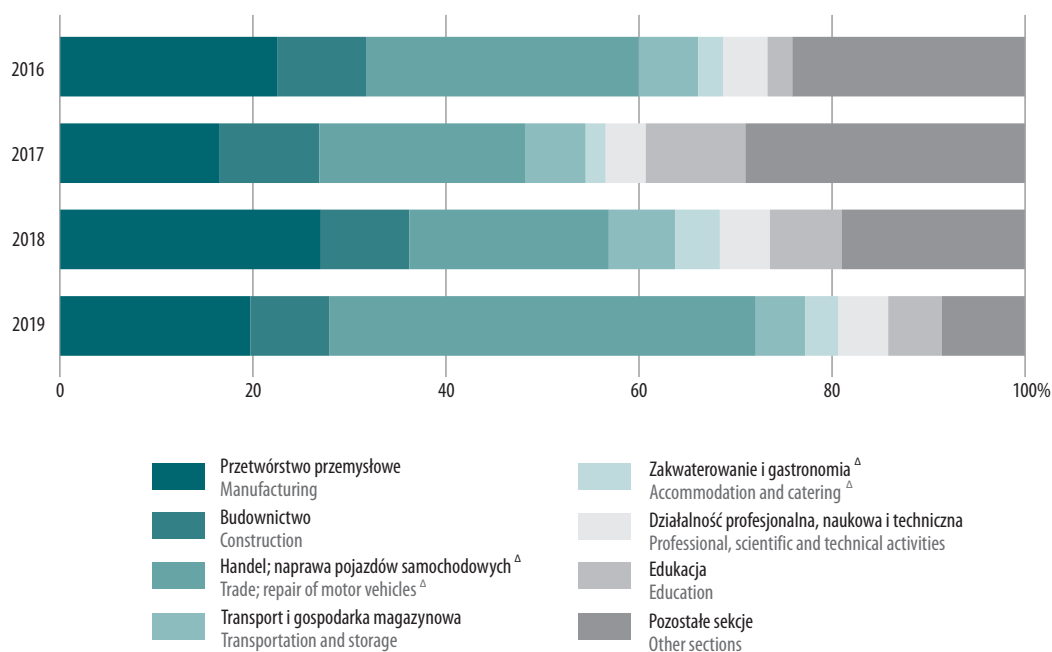
W ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy, znajdowały się niezagospodarowane miejsca pracy. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. nie obsadzonych było jeszcze 2,0 tys. nowych miejsc (o 0,9 tys. miejsc więcej niż w pierwszym z analizowanych lat), głównie w handlu; naprawach pojazdów osobowych, przetwórstwie przemysłowym, działalności finansowej i ubezpieczeniowej, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, informacji i komunikacji oraz transporcie i gospodarce magazynowej. Najczęściej były one przeznaczone dla pracowników biurowych, pracowników usług i sprzedawców oraz specjalistów.

W 2019 r. w województwie łódzkim zlikwidowano 23,3 tys. miejsc pracy, tj. o 19,5% więcej niż w pierwszym z analizowanych lat. Stanowiły one 7,4% wszystkich zredukowanych miejsc na terenie całego kraju (314,1 tys.). W porównaniu do 2016 r. odsetek ten wzrósł o 0,5 p. proc.

Zdecydowana większość zlikwidowanych miejsc pracy (93,6%) skupiona była w sektorze prywatnym. W jednostkach małych zredukowano 10,1 tys. miejsc pracy (wzrost o 17,4% wobec 2016 r.), w dużych – 6,9 tys. (wzrost o 81,6%), a pozostałe 6,3 tys. (spadek o 12,5%) zlikwidowanych miejsc pracy przypadło na podmioty średnie.

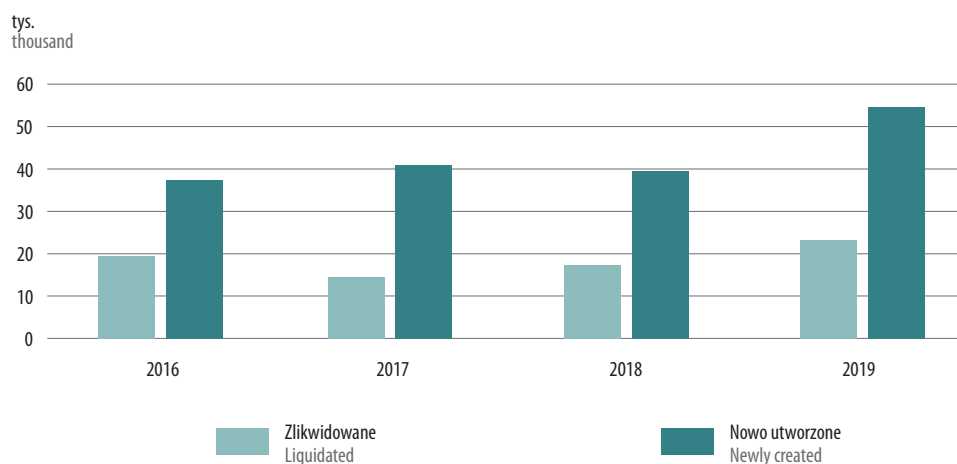
Najwięcej miejsc zredukowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie handlu; napraw pojazdów samochodowych – 10,3 tys. Stanowiły one 44,2% wszystkich zlikwidowanych miejsc pracy. Odsetek ten zwiększył się o 16,0 p. proc. w stosunku do pierwszego z analizowanych lat. W przetwórstwie przemysłowym zlikwidowano 4,6 tys. miejsc pracy, które stanowiły 19,7% ogółu (o 2,9 p. proc. mniej niż w 2016 r.). Zlikwidowane miejsca pracy w budownictwie (1,9 tys.) stanowiły 8,2% ogółu, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż przed czterema laty.

Wykres 19. Struktura zlikwidowanych miejsc pracy według sekcji
Chart 19. Structure of newly liquidated jobs by sections

Biorąc pod uwagę nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy w województwie łódzkim, na przestrzeni wszystkich analizowanych lat można zauważyć, że około dwa razy więcej miejsc pracy zostało utworzonych niż zlikwidowanych. Przewagę nowych miejsc pracy nad zlikwidowanymi odnotowano zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, w każdej z kategorii wielkości jednostek oraz w niemal każdej sekcji PKD.

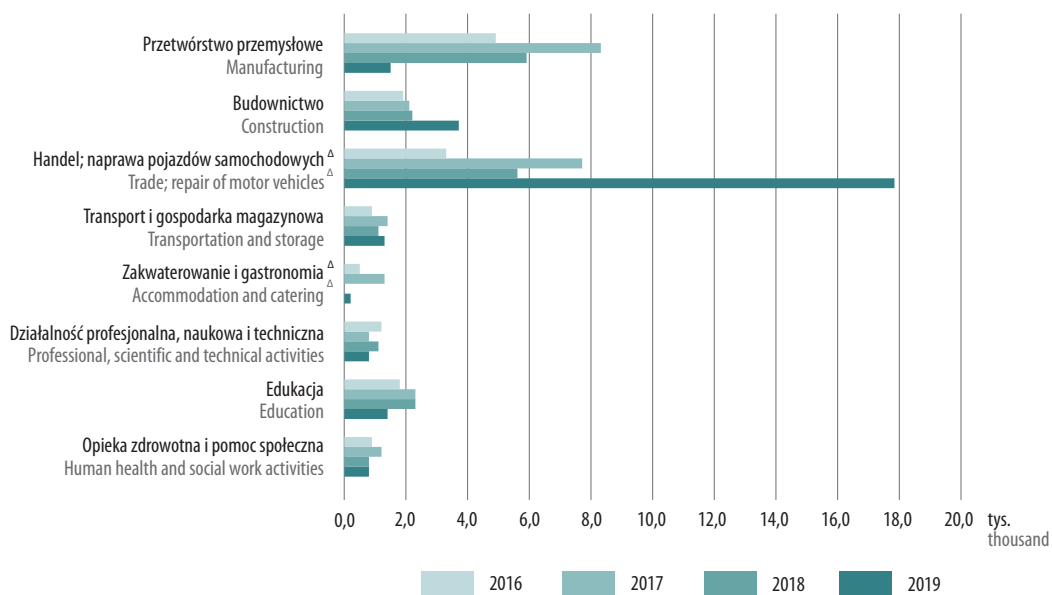
Wykres 20. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy
Chart 20. Newly created and liquidated jobs

Bilans miejsc pracy w 2019 r. wykazał, że liczba utworzonych miejsc przewyższała o 31,3 tys. liczbę zlikwidowanych. W pierwszym z analizowanych lat przewaga ta wyniosła 17,8 tys., w drugim – 26,5 tys., natomiast w trzecim – 22,1 tys.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności największą przewagą nowo utworzonych miejsc pracy nad zlikwidowanymi charakteryzowały się sekcje: handel, naprawa pojazdów samochodowych – 17,8 tys. (wobec 3,3 tys. w 2016 r.), budownictwo – 3,7 tys. (1,9 tys. w 2016 r.), przetwórstwo przemysłowe – 1,5 tys. (4,9 tys. w 2016 r.) edukacja – 1,4 tys. (1,3 tys. w 2016 r.) oraz transport i gospodarka magazynowa – 1,3 tys. (0,9 tys. w 2016 r.).

Wykres 21. Bilans miejsc pracy według wybranych sekcji
Chart 21. Balance of jobs by selected sections

Rozdział 4

Chapter 4

Wynagrodzenia

Wages and salaries

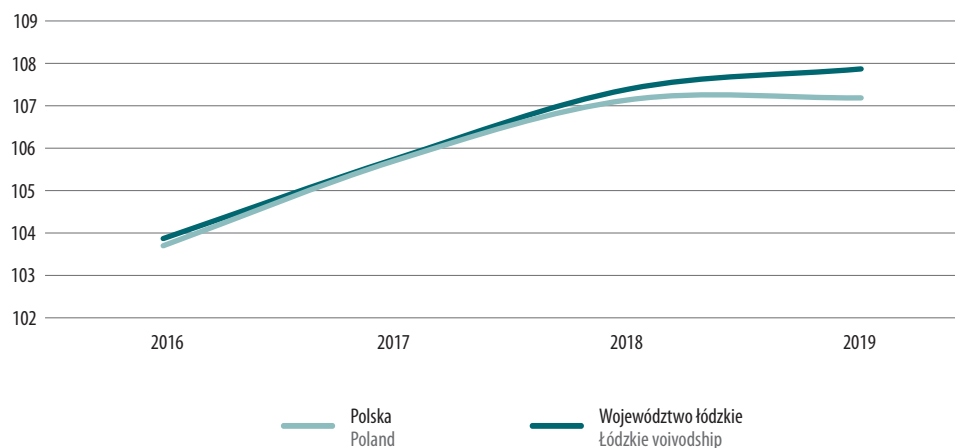
W województwie łódzkim w 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarstwie narodowej wyniosło 4549,00 zł. Poziom wynagrodzenia w łódzkim pozostawał na niższym poziomie niż w przeciętnie w skali Polski. W okresie 2016-2019 różnica w poziomie wynagrodzeń w łódzkim w stosunku do średniej krajowej, wynosząca średnio około 8%, nieznacznie zmalała. Wynagrodzenia wyższe niż przeciętne w kraju wypłacano jedynie w województwach mazowieckim i dolnośląskim.

Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
Table . Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3 712,34	3 925,97	4 216,62	4 549,00	122,5
rok poprzedni =100 previous year = 100	103,9	105,8	107,4	107,9	.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the average domestic (Poland=100)	91,6	91,6	91,9	92,5	.

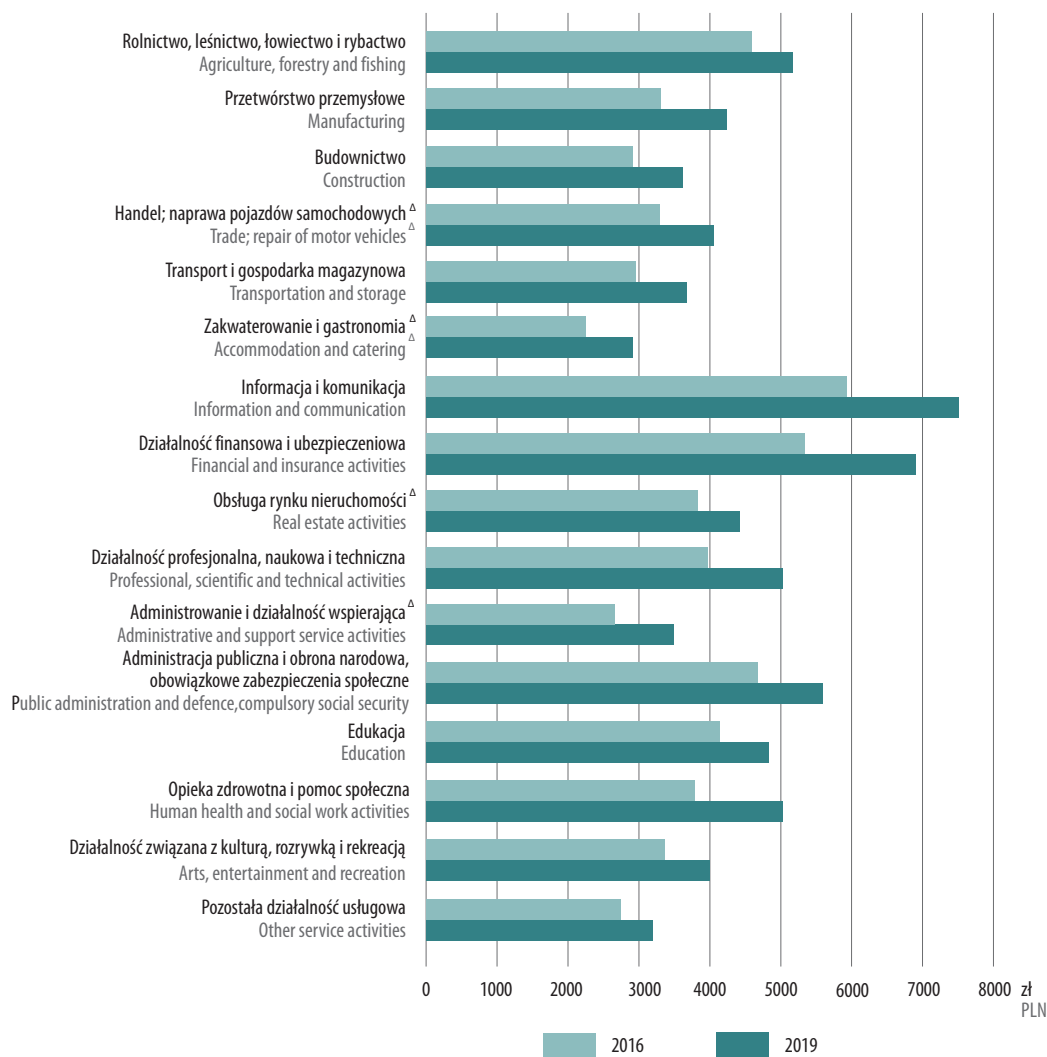
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie łódzkim, podobnie jak w skali Polski, zwiększało się systematycznie z roku na rok. Tempo wzrostu wynagrodzeń w województwie było nieco wyższe niż w skali kraju. W analizowanym okresie przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło w łódzkim łącznie o 22,5%, tj. dwa razy więcej niż odnotowany wzrost w kraju.

Wykres 22. Dynamika zmian przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto (rok poprzedni = 100)
 Chart 22. Dynamic of changes of average monthly gross wages and salaries (previous year = 100)

Innym kryterium pozwalającym oceniać poziom płac był rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia wypłacano zatrudnionym w podmiotach zajmujących się informacją i komunikacją (w 2019 r. 7493,39 zł), działalnością finansową i ubezpieczeniową (6878,47 zł) oraz w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (5579,46 zł). Znacząco niższe niż przeciętne wynagrodzenie w województwie otrzymywali pracujący w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (w 2019 r. 2910,71 zł), pozostała działalność usługowa (3191,35 zł) oraz administrowanie i działalność wspierająca (3480,18 zł).

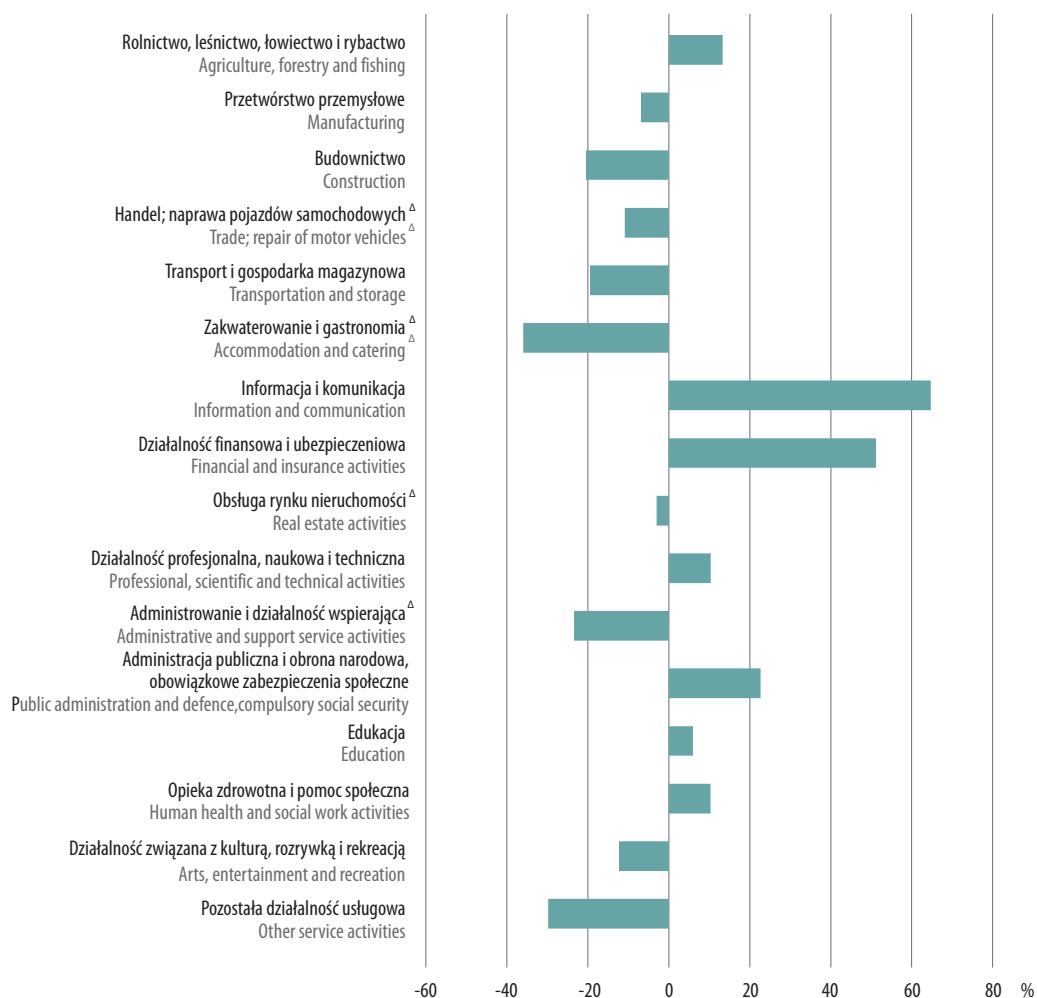
Wykres 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji
Chart 23. Average monthly gross wages and salaries by sections

Zróżnicowanie wynagrodzeń ze względu na rodzaj działalności podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie zmniejszyło się nieznacznie. Różnica między najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniem brutto w łódzkim według sekcji w 2016 r. wynosiła 163,4%, natomiast w 2019 r. 157,4%. W poszczególnych sekcjach zmiany wynagrodzeń w porównaniu z przeciętnym ich poziomem w województwie nie mają jednakowego charakteru. Zmalała różnica wynagrodzenia wypłacanego w sekcji zakwaterowanie i gastronomia w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w województwie z 39,4% do 36,0% w 2019 r. W sekcji informacja i komunikacja, z notowanym najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń brutto, różnica ta zwiększyła się z poziomu 59,6% w 2016 r. do 64,7% w 2019 r.

Wykres 24. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia brutto w województwie w 2019 r.

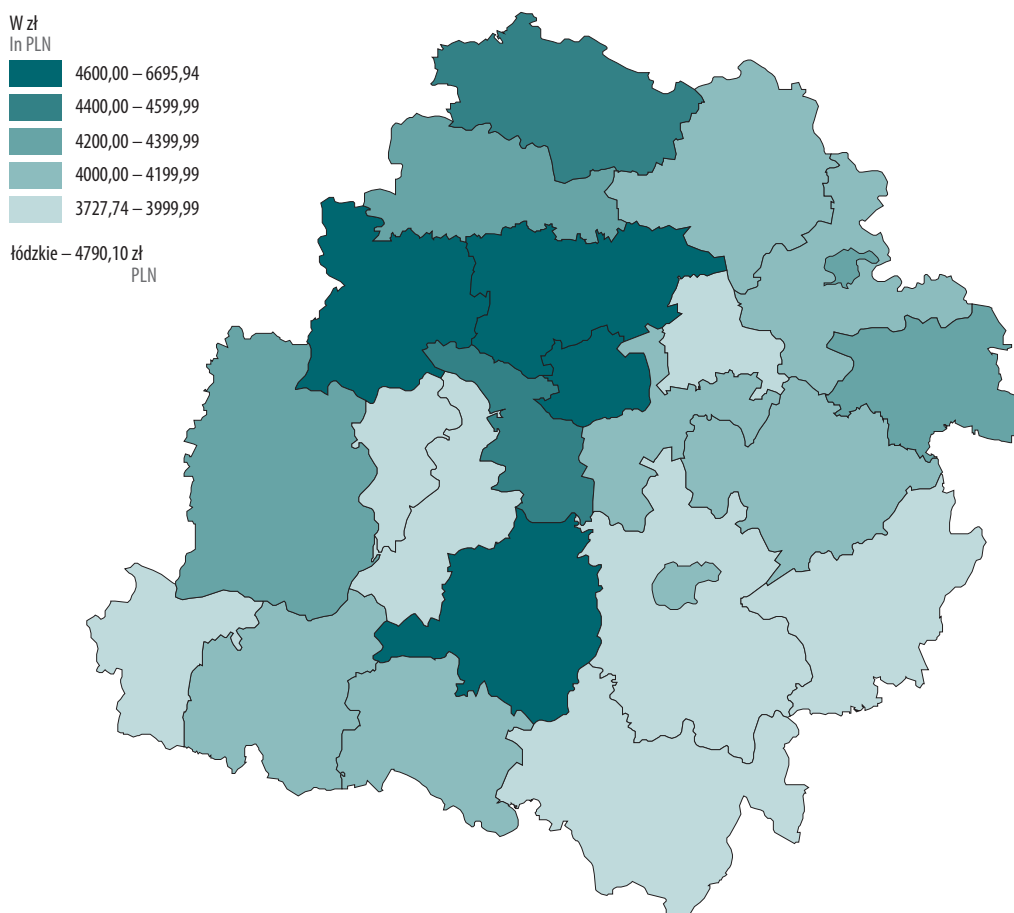
Chart 24. Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in sections from the average gross wage and salaries in voivodship in 2019

Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzenie brutto w okresie 2016-2019 odnotowano we wszystkich sekcjach. Zmianę większą niż tę wyznaczoną dla przeciętnego wynagrodzenia w województwie odnotowano w 10 (z 16 analizowanych) sekcjach. Najwięcej – o 32,7% – wzrosły wynagrodzenia w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna, a o 31,2% w sekcji administrowanie i działalność wspierająca. Najmniejsze wzrosty przeciętnych miesięcznych wynagrodzenie zanotowano w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (wzrost o 12,6%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 15,4%).

Zróżnicowanie wynagrodzeń występowało również w układzie terytorialnym, według powiatów województwa. Najwyższe wynagrodzenie (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób) w całym analizowanym okresie wypłacano w powiecie bełchatowskim (w 2019 r. to 6695,94 zł) oraz poddębickim (5252,21 zł). W tych dwóch powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto były wyższe nie tylko od średniej w województwie, ale również od średniej krajowej. Wynagrodzenie wyższe niż w przeciętne w województwie odnotowano także w Łodzi (5174,84 zł, co stanowiło 108,0% średniego wynagrodzenia w województwie). Najniższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto otrzymywali pracujący w powiatach wierszowskim (w 2019 r. – 3727,74 zł), łaskim (3798,69 zł) i brzezińskim (3806,53 zł). W tych trzech powiatach wypłacane wynagrodzenia nie przekraczały 80% przeciętnego wynagrodzenia w województwie i 74% przeciętnego wynagrodzenia w skali kraju.

Mapa 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a według powiatów w 2019 r.
Map 2. Average monthly gross wages and salaries^a by powiats in 2019

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

W większości powiatów łódzkiego wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzenie brutto w latach 2016-2019 był wyższy niż średni w województwie. Wzrost większy niż 25% odnotowano w powiatach: brzezińskim (o 31,2%), poddębickim (28,3%), Piotrkowie Trybunalskim (26,6%) oraz rawskim (26,4%). Najniższy wzrost dotyczył pracujących w powiecie bełchatowskim (o 15,9%) oraz łęczyckim (o 17,5%).

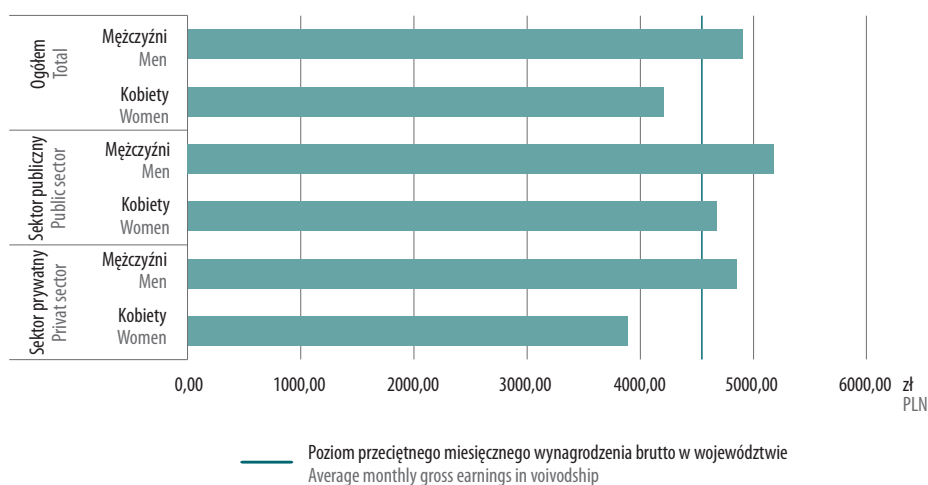
Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Według badania struktury wynagrodzeń, w województwie łódzkim przeciętna miesięczna płaca brutto w podmiotach zatrudniających 10 osób i więcej w październiku 2018 r. wyniosła 4548,93 zł. Struktura płac według płci wykazuje dysproporcje w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn. W 2018 r. przeciętne wynagrodzenie kobiet wyniosło 4208,31 zł i było o 700,49 zł – 14,3% niższe niż mężczyzn i w stosunku do 2016 r. różnica uległa zwiększeniu o 1,7 p. proc. Kobiety zarabiały średnio o 7,5% mniej niż przeciętnie w województwie, natomiast mężczyźni o 7,5% więcej. W ciągu 2 lat dysproporcja ta powiększyła się.

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. W 2018 r. różnica ta wynosiła 8,8%, podczas gdy w 2016 r. 14,9%. Zmniejszyła się także różnica między wynagrodzeniami sektora prywatnego, a przeciętnym wynagrodzeniem w województwie (z 4,1% w 2016 r. do 2,5% w 2018 r.). W strukturze wynagrodzeń kobiet i mężczyzn według sektorów własności różnice w wysokości wynagrodzeń były większe niż w województwie. W sektorze prywatnym przeciętne miesięczne wynagrodzenie kobiet było o blisko 20% niższe niż mężczyzn i powiększyło się w okresie 2 letnim z poziomu 17,8%. W sektorze publicznym różnica ta wynosiła 9,9% i była mniejsza niż w 2016 r. o 3,5 p. proc.

Wykres 25. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i sektorów własności za październik 2018 r.

Chart 25. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and owner sectors for October 2018

Struktura wynagrodzeń według wieku zatrudnionych wskazuje, że wynagrodzenie wyższe niż przeciętne w województwie otrzymywali zatrudnieni w wieku 35 lat i więcej. W 2018 r. wyjątek stanowiła grupa osób w wieku 55-59 lat, której przeciętne wynagrodzenia stanowiły 99,2% średniej dla województwa. Najniższe wynagrodzenie, znacząco niższe nie średnio w województwie, bo o ok. 27%, otrzymywały osoby zatrudnione w wieku do 24 lat.

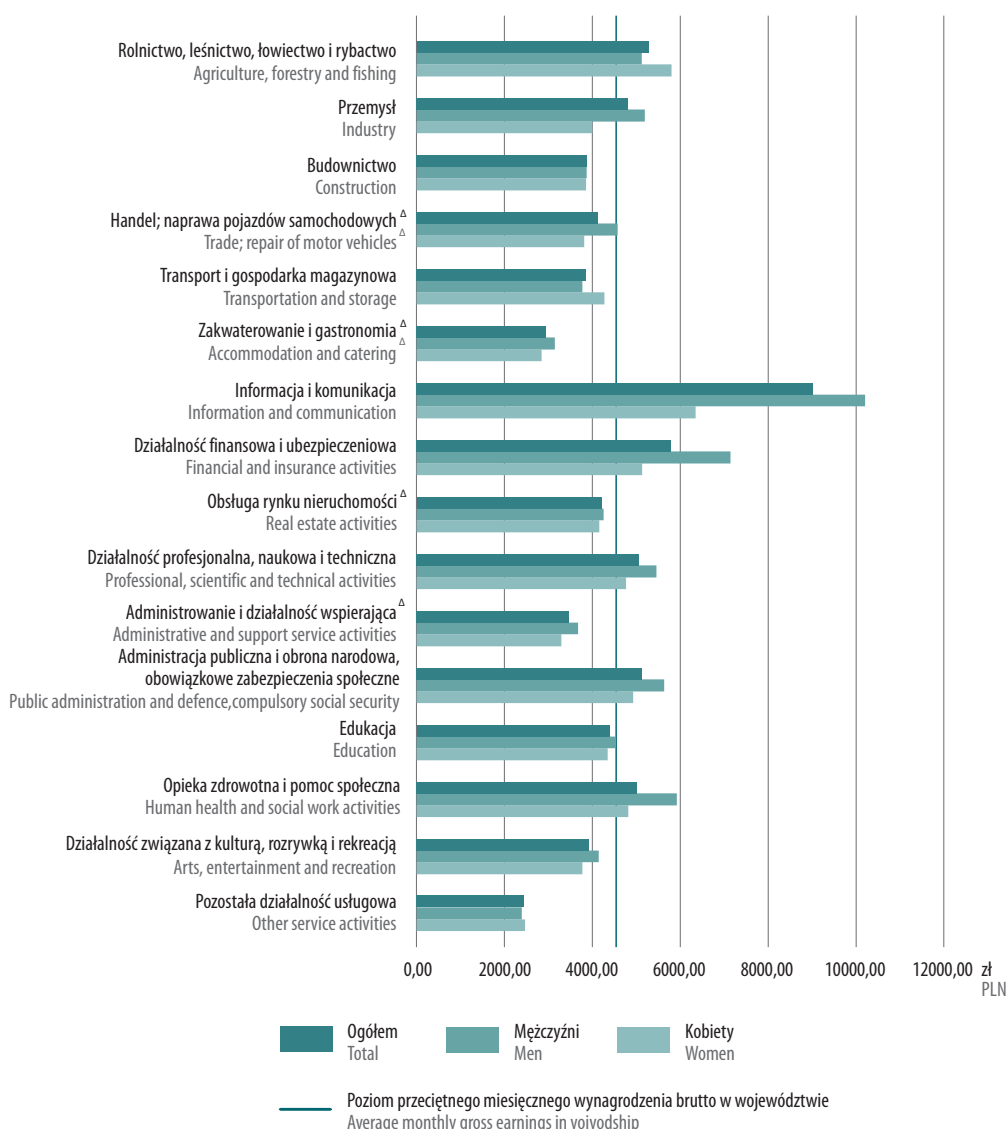
W zestawieniu zatrudnionych ze względu na staż pracy wzrost wynagrodzeń był odnotowany w każdej kolejnej grupie długości okresu zatrudnienia. Średni poziom zarobków w województwie został osiągnięty w grupie zatrudnionych ze stażem pracy większym niż 10 lat. Sytuacja ta był jednak zróżnicowana w sektorach według własności. W sektorze publicznym dopiero staż pracy powyżej 15 lat pozwalał zatrudnionym osiągnąć wynagrodzenie wyższe niż przeciętne w tym sektorze. W sektorze prywatnym, tak jak dla wartości ogółem dla województwa, wystarczyło 10 lat pracy by wynagrodzenie przewyższało średnie dla tego sektora.

Cechą znacząco różnicującą uzyskiwane wynagrodzenia był poziom wykształcenia. Płace pracowników zmieniały się adekwatnie do posiadanego wykształcenia – im wyższe wykształcenie, tym większe zarobki. Stąd najwyższe wynagrodzenie osiągnęli pracownicy z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym oraz wyższe ze stopniem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym. Jednocześnie tylko wynagrodzenia tych dwóch grup przewyższały przeciętne wynagrodzenie ogółu badanych – w 2018 r. odpowiednio o 28,8% oraz 21,8%. Najniższe zarobki otrzymywali zatrudnieni z wykształceniem gimnazjalnym – 3100,88 zł (68,2% przeciętnego wynagrodzenia). Wśród osób posiadających wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe zarobki stanowiły jedynie około $\frac{3}{4}$ przeciętnego wynagrodzenia w obu badanych latach.

Rozpatrując zróżnicowanie wynagrodzeń z punktu widzenia rodzaju działalności firm według sekcji PKD, można stwierdzić, że najwyższe wynagrodzenia uzyskiwali, w obu analizowanych latach, zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja w kwocie niemal dwukrotnie przewyższającej poziom przeciętnego wynagrodzenia w województwie (7079,98 zł w 2016 r. i 8982,95 zł w 2018 r.). Płace wyższe niż przeciętnie uzyskiwali także zatrudnieni w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (w 2018 r. o 27,0% więcej niż w województwie), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (wyższe o 15,6%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (wyższe o 12,4%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (wyższe o 10,8%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (wyższe o 10,0%). W sekcjach zgrupowanych w przemyśle, wynagrodzenia choć łącznie przewyższały przeciętne wynagrodzenie w województwie (o 5,2%), były zróżnicowane w poszczególnych sekcjach. Najniższy poziom płac osiągalni zaś pracownicy zatrudnieni w sekcjach pozostała działalność usługowa (w 2018 r. 53,3% przeciętnego wynagrodzenia dla województwa) oraz zakwaterowanie i gastronomia (64,7% przeciętnego wynagrodzenia).

Wykres 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i sekcji za październik 2018 r.

Chart 26. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and sections for October 2018

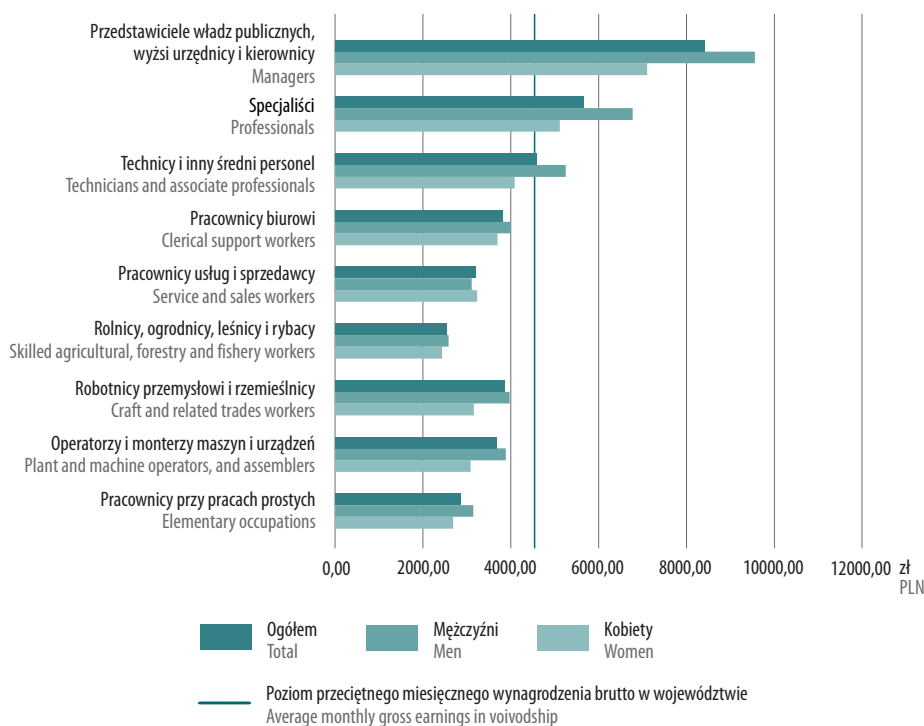

Struktura wynagrodzeń według grup zawodów w obu analizowanych latach wskazuje, że w trzech grupach zawodów wypłacane wynagrodzenia osiągały wynagrodzenia wyższe niż przeciętne w województwie. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy w 2018 r. otrzymywali wynagrodzenie wyższe niż przeciętne o 85,5%, specjaliści o 24,8%, a technicy i inny średni personel o 0,9%. Najniższe wynagrodzenia, znacząco niższe niż przeciętne dla województwa uzyskiwali rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 44,0% oraz pracownicy przy pracach prostych – o 37,1%. Płace pracowników biurowych, robotników przemysłowych i rzemieślników oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń były o około 20% niższe niż przeciętne w województwie.

W okresie 2016-2018 badanie struktury wynagrodzeń wykazało ich wzrost na poziomie 14,8%. Procentowy przyrost wynagrodzeń był wyższy w grupach pracowników niżej wykwalifikowanych. Więcej niż przeciętnie płace wzrosły w grupach: pracownicy usług i sprzedawcy – o 17,9%, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 17,2%, a także pracownicy biurowi – 15,4%. Wynagrodzenia na niemal tym samym poziomie (wzrost o 0,2%) pozostały w grupie zawodowej – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.

Wykres 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników według płci i grup zawodów za październik 2018 r.

Chart 27. Average monthly gross earnings of paid employment by sex and groups of occupation for October 2018

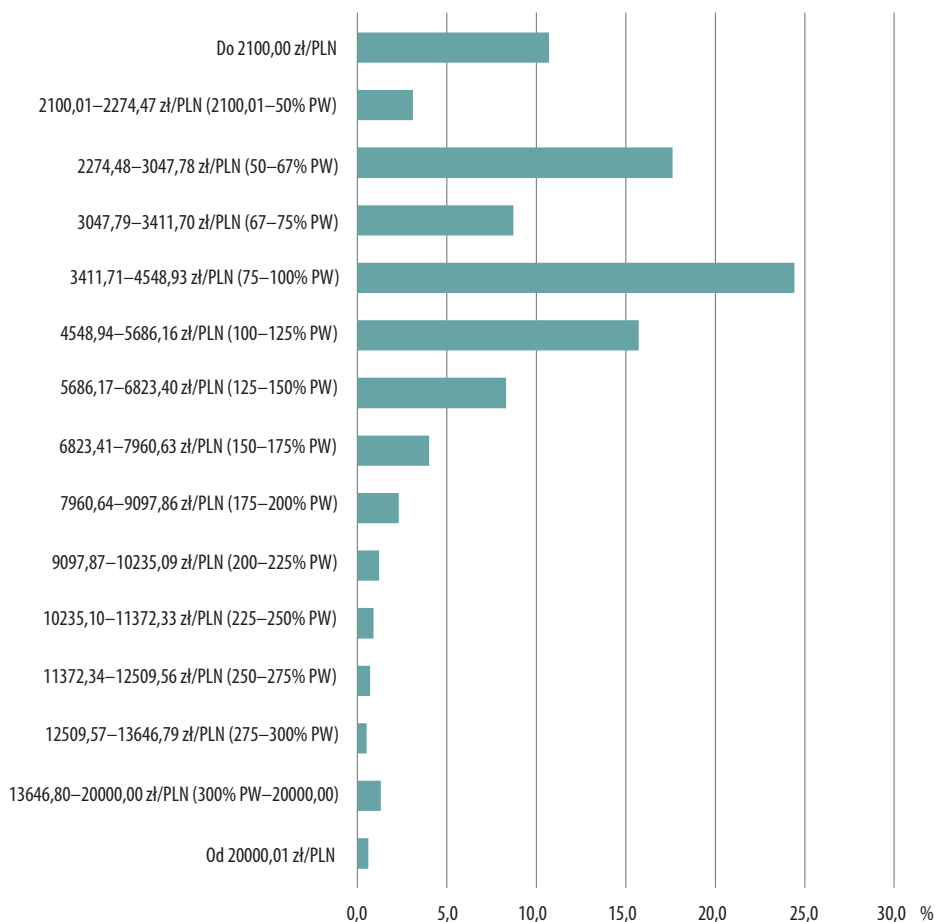

Mediana wynagrodzeń (wynagrodzenie środkowe) wyniosła w październiku 2018 r. 3824,20 zł, co oznacza, że połowa pracowników otrzymała wynagrodzenie nie przekraczające tej kwoty. Wartość ta była o 15,3% wyższa niż w październiku 2016 r. W kraju natomiast wynagrodzenie środkowe ukształtowało się na poziomie 4094,98 zł (tj. o 16,6% wyższym niż w 2016 r.). W województwie łódzkim 10% najniższ zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości co najwyżej 2100,00 zł (wzrost o 13,5% wobec 2016 r.), tj. o 124,17 zł mniej niż w całej Polsce. Natomiast 10% najwyższ zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości powyżej 7133,48 zł (o 11,0% więcej w stosunku do 2016 r.), tj. o 1106,36 zł mniej niż na terenie całego kraju.

Wykres 28. Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2018 r. według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW=4 548,93 zł) w województwie

Chart 28.

Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2018 by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=4548,93 PLN) for voivodship

W strukturze zatrudnionych według wysokości wynagrodzenia wyznaczonej krotnością przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie najliczniejszą grupę (24,4%) stanowiły osoby, którym wypłacano wynagrodzenie z przedziału 3411,71 – 4548,93 zł (75-100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie). Drugą co do udziału grupą – 17,6% – były osoby otrzymujące wynagrodzenie z przedziału 2274,48 – 3047,78 zł (50-67% wynagrodzenia w województwie). Kolejną znaczącą w strukturze zatrudnionych były osoby z wynagrodzeniem wyższym niż przeciętne do 25% (4548,94 – 5686,16 zł). Osoby zarabiające powyżej dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie (9097,87 zł) stanowiły 5,2% zatrudnionych, a te zarabiające powyżej trzykrotności (13646,80 zł) – 1,9%.

Rozdział 5

Chapter 5

Warunki pracy

Working conditions

Na warunki pracy w podmiotach gospodarczych szczególnie wpływ ma występowanie czynników szkodliwych i niebezpiecznych dla zdrowia oraz narażenie na choroby zawodowe. Istotna jest również ocena sytuacji dotycząca wypadków przy pracy, ich przyczyn i okoliczności, a także osób w nich poszkodowanych. Występowanie zagrożeń na stanowiskach pracy, stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, a także ryzyko wypadku przy pracy wiążą się ściśle z rodzajem działalności podmiotów gospodarczych.

Dane o zatrudnionych w warunkach zagrożenia pochodzą z sprawozdawczości o warunkach pracy i dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie łódzkim w podmiotach objętych badaniem warunków pracy zauważalnym zjawiskiem jest poprawa jakości pracy pod względem występowania warunków zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia. W warunkach zagrożenia w 2019 r. pracowało 17,2 tys. osób. W czteroletnim analizowanym okresie zbiorowość ta zmniejszyła się o 8,8%. W trudnych warunkach częściej pracowali mężczyźni – tylko co czwarta osoba zatrudniona w warunkach zagrożenia to kobieta (przez lata odsetek kobiet utrzymywał się na podobnym poziomie). W przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w podmiotach objętych badaniem, w 2019 r. w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia pracowały 49,3 osoby. Wskaźnik ten zmniejszył się o 6,0 p. proc. w ciągu czterech lat.

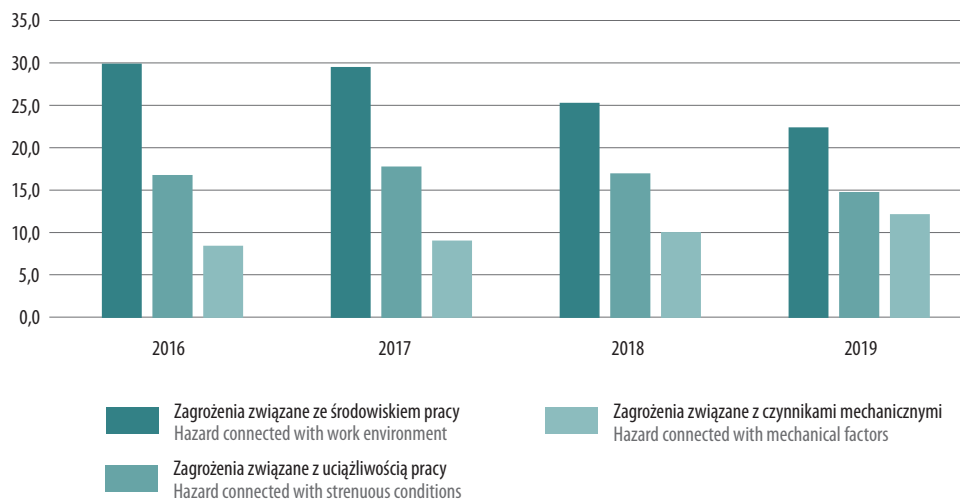
Na przestrzeni analizowanych lat najwięcej osób w województwie zagrożonych było czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy (szkodliwe substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat, itp.). Zmniejszyła się jednak zarówno ich liczba, jak i udział w strukturze zagrożonych (z 54,2% w 2016 r. do 45,4% w 2019 r.). W przeliczeniu na 1000 zatrudnionych zagrożenia te dotyczyły 22,4 osób (wobec 29,9 w 2016 r.)

Oddziaływanie czynników związanych z uciążliwością pracy (praca w wymuszonej pozycji ciała lub wymagająca dużego wysiłku fizycznego) dotyczyły 29,9% zatrudnionych w warunkach zagrożenia, i udział ten pozostawał na zbliżonym poziomie w całym analizowanym okresie. Na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości zagrożenie to dotyczyło 14,8 osób (wobec 16,8 osób w 2016 r.).

Najmniej liczną grupę zatrudnionych w warunkach zagrożenia dotyczyły zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. W 2019 r. było to 4,2 tys. osób – 24,7% zatrudnionych. Liczebność tej zbiorowości, jako jedynej grupy według występujących zagrożeń, wzrosła w latach 2016-2019 o 45,8%. Na 1000 zatrudnionych czynnikiem tym zagrożonych było 12,2 osoby (wobec 8,5 osoby w 2016 r.).

**Wykres 29. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia^a na 1000 osób badanej zbiorowości według rodzaju zagrożenia
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 29. Persons working in hazardous conditions^a per 1000 surveyed persons by type of hazardous conditions
As of 31 December

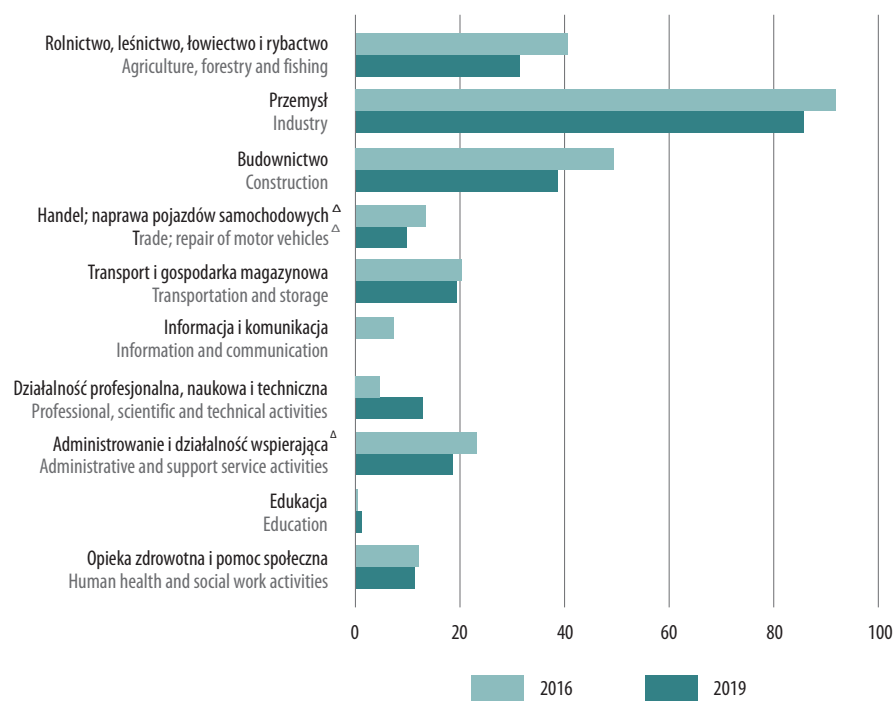

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.
a Employees listed only once by predominant factor.

Wspomniany wcześniej wskaźnik – liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem – jest istotną miarą informującą o skali zatrudnienia w warunkach zagrożenia. W aspekcie trudnych warunków pracy widoczne jest znaczne wewnętrzne zróżnicowanie województwa. W 2019 r. najwięcej osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w przeliczeniu na 1000 osób zatrudnionych badanej zbiorowości) zanotowano w powiecie kutnowskim (165), mieście na prawach powiatu Piotrkowie Trybunalskim (116) i powiecie zgierskim (107). Najrzadziej pracownicy spotykali się w pracy z zagrożeniami w powiatach: poddębickim (8), łódzkim wschodnim, pajęczańskim i skierniewickim (po 13). Wskaźniki te kształtowały się w poszczególnych latach z dużym zróżnicowaniem, występowanie zagrożenia na stanowisku pracy zależne jest bowiem w dużej mierze od rodzaju działalności podmiotu.

Najwyższą wartość wskaźnika pracujących w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych według rodzaju działalności podmiotów, we wszystkich latach objętych badaniem, zanotowano w sekcjach zgrupowanych w przemyśle – 85,5 w 2019 r., w tym w przetwórstwie przemysłowym – 86,5. Wysoką wartość wskaźnika notowano także w sekcjach budownictwo oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – w 2019 r. odpowiednio 38,6 oraz 31,3. Najniższymi wskaźnikami zatrudnionych w warunkach zagrożenia charakteryzowały się sekcje edukacja – najniższy wskaźnik we wszystkich latach (w 2019 r. – 1,1) oraz sekcja informacja i komunikacja (w 2019 r. nie zgłoszono w badanych podmiotach osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia).

Wykres 30. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości według sekcji
Chart 30. Persons working in hazardous conditions per 1000 paid employees of total surveyed by sections

Pod względem liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości) województwo łódzkie plasowało się na 15 miejscu w kraju (ze wskaźnikiem 49), przed województwem mazowieckim. W porównaniu z 2016 r. obniżyło o jeden swoją pozycję. Najwyższym wskaźnikiem charakteryzowały się województwa: śląskie (139 w 2019 r.) oraz zachodniopomorskie (94). W skali Polski wskaźnik ten w 2019 r. wyniósł 73.

Bezpieczeństwo na stanowisku pracy określić można poprzez analizę liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy. W 2019 r. w województwie łódzkim zgłoszono 5065 wypadków przy pracy (poza rolnictwem indywidualnym). W stosunku o roku poprzedniego było ich więcej o 1,0%, jednak w analizowanym okresie 2016-2019 liczba zdarzeń malała w kolejnych latach (z wyjątkiem ostatniego) i ogółem zmniejszyła się o 4,9%.

W wypadkach przy pracy poszkodowanych było corocznie nieco ponad 5 tys. osób. Zbiorowość ta kształtowała się w analogicznie jak liczba wypadków. W 2019 r. liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy zmniejszyła się w stosunku do 2016 r. o 4,8%. Wśród poszkodowanych kobiety stanowiły około 40% we wszystkich analizowanych latach.

Tablica 5. Wypadki^a i poszkodowani w wypadkach przy pracy
Table 5. Accidents^a at work and persons injured in accidents at work

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Liczba wypadków Occupational accidents	5 328	5 293	5 017	5 065	95,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	6,09	6,04	5,00	6,12	.
Poszkodowani Persons injured	5 349	5 336	5 042	5 090	95,2
w tym kobiety of which females	2 136	2 133	1 986	2 087	97,7
w tym w wypadkach śmiertelnych of which in occupational accidents fatal	12	17	13	6	50,0

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz jednostek o liczbie pracujących do 9 osób.

a Registered in a given year, excluding accidents in private farms in agriculture and entities employing up to 9 persons.

Wypadki zbiorowe nie przekroczyły 0,5% wypadków w każdym z lat. W 2019 r. ich liczba wyniosła 22, a poszkodowanych w nich zostało 47 osób. Największa liczba wypadków zbiorowych miała miejsce w 2017 r. (27 wypadków), z łączną liczbą poszkodowanych 70 osób.

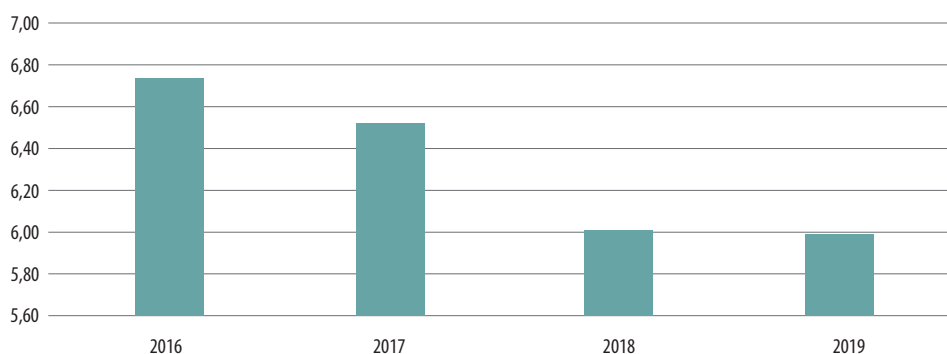
Liczba wypadków ze skutkiem śmiertelnym zmniejszyła się w analizowanym okresie o połowę. W 2019 r. w wypadku przy pracy śmierć poniosło 6 osób – to 0,01% ogółu poszkodowanych. Poszkodowani w wypadkach z ciężkimi skutkami (w 2019 r. – 20 osób) stanowili w okresie 2016-2019 nie więcej niż 0,8% (największą liczbę osób odnotowano w 2017 r. – 44 osoby).

Łączna liczba dni niezgodności do pracy po wypadku na stanowisku pracy wynosiła w 2019 r. 228,2 tys. dni, co oznacza że średnia liczba dni jednego poszkodowanego wynosiła 44,8. W poszczególnych latach analizowanego okresu liczba ta była zbliżona i kształtowała się od 44,6 w 2017 r. do 47,1 dnia w 2018 r.

Najczęstszymi miejscami urazów poszkodowanych były kończyny górne (w 2019 r. dotyczyły 43,3% poszkodowanych) z czego w połowie przypadków urazy obejmowały palec lub palce. Kolejnymi licznymi grupą poszkodowanych były osoby, które doznały urazu kończyn dolnych (34,9% poszkodowanych w 2019 r.) oraz głowa (10,1%). Urazy tułowia i organów wewnętrznych dotyczyły 3,9% poszkodowanych, urazy grzbietu, łącznie z kręgosłupem – 3,6%, całego ciała i jego różnych części – 2,4%, a szyi wraz z kręgosłupem szyjnym – 1,8%. Struktura poszkodowanych według umiejscowienia urazu pozostaje zbliżona w każdym z analizowanych lat.

Wykres 31. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

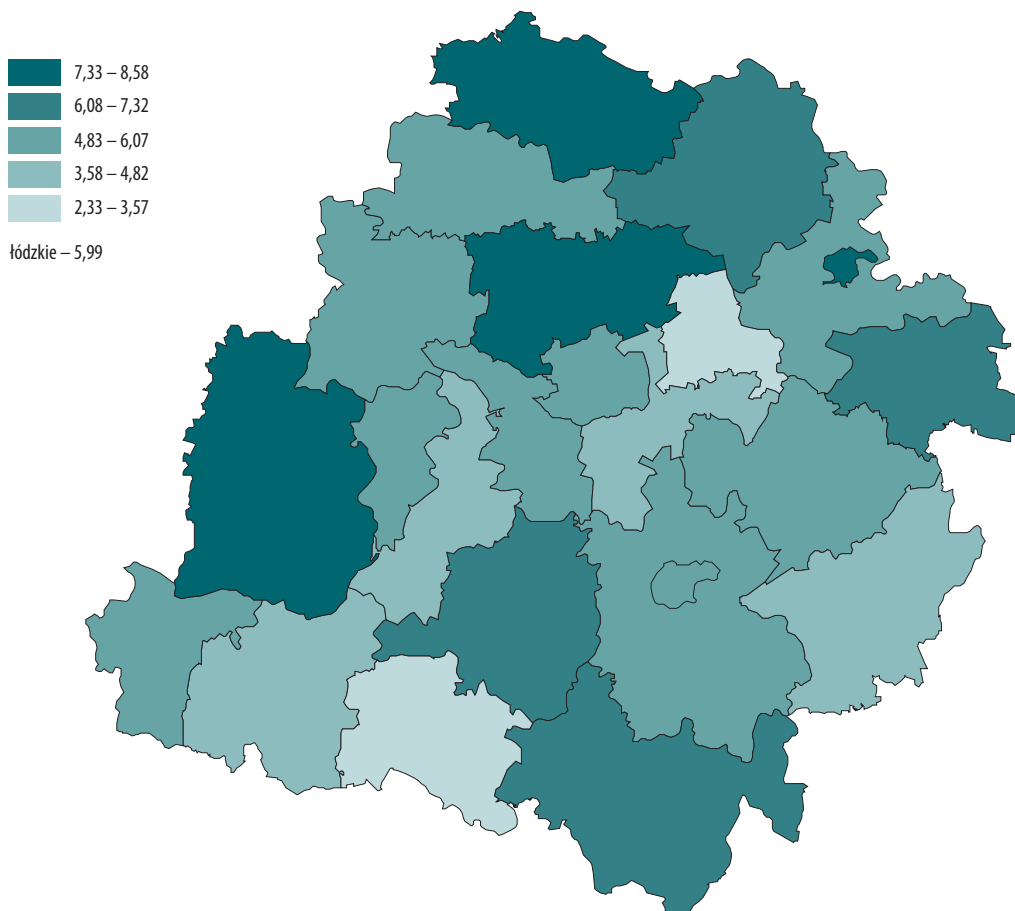
Chart 31. Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons (excluding private farms in agriculture)

Wskaźnik wypadkowości obliczony jako liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących malał w kolejnych latach analizowanego okresu, z poziomu 6,74 w 2016 r. do 5,99 w 2019 r. W ujęciu przestrzennym najwyższym poziomem tego wskaźnika w 2019 r. odnotowano w mieście Skierniewice – 8,58, oraz powiatach: kutnowskim – 8,00, sieradzkim – 7,82 i zgierskim – 7,80. Najniższy wskaźnik dotyczył powiatów: pajęczańskiego – 2,33, brzezińskiego – 2,86 oraz wieluńskiego – 3,69.

Mapa 3. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących w 2019 r. (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

Map 3. Persons injured in accidents at work per 1000 employed persons in 2019 (excluding private farms in agriculture)

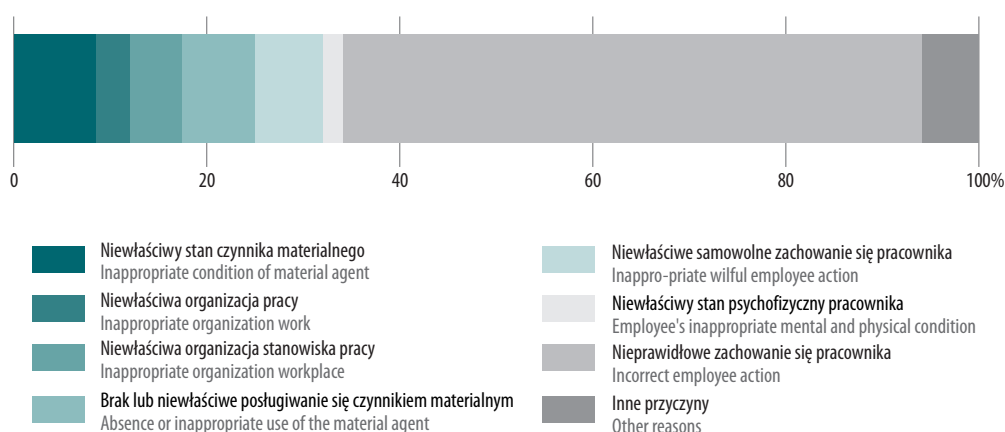

Liczba wypadków przy pracy jest ściśle związana z rodzajem działalności przedsiębiorstw. Największa liczba wypadków zanotowano w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie przemysłu. Na działalności tego rodzaju przypadło 37,8% wszystkich wypadków w 2019 r. (35,9% w 2016 r.). Kolejne 14,4% wypadków w 2019 r. (14,5% w 2016 r.) przypadało na sekcję handel; naprawa pojazdów samochodowych. Zdarzenia z sekcji transport i gospodarka magazynowa stanowiły w 2019 r. 11,1% i udział ten wzrastał z roku na rok od poziomu 8,3% w 2016 r. Znaczącą grupą wypadków pozostawały także zdarzenia w podmiotach z sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna – z malejącym w kolejnych latach udziałem (od 11,6% w 2016 r. do 10,7% w 2019 r.).

Najczęstszą przyczyną wypadków w pracy, według zebranych danych było nieprawidłowe zachowanie się pracownika. We wszystkich analizowanych latach 3 na 5 wskazywanych przyczyn to właśnie takie zachowanie pracownika. Niewłaściwy stan czynnika materialnego stanowił 8,5% ogółu przyczyn w 2019 r. Kolejne przyczyny, pod względem udziału to brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym – 7,6% oraz niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika – 7,0%. Najrzadziej występującą przyczyną, poza wadami czynnika materialnego, było nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika (1,9%) oraz stan psychofizyczny pracownika, nie zapewniający bezpiecznego wykonywania pracy spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu (2,1%).

Struktura przyczyn w województwie łódzkim w całym okresie 2016-2019 pozostawała zbliżona. Udział poszczególnych grup przyczyn wypadków w województwie łódzkim jest także podobny w skali Polski.

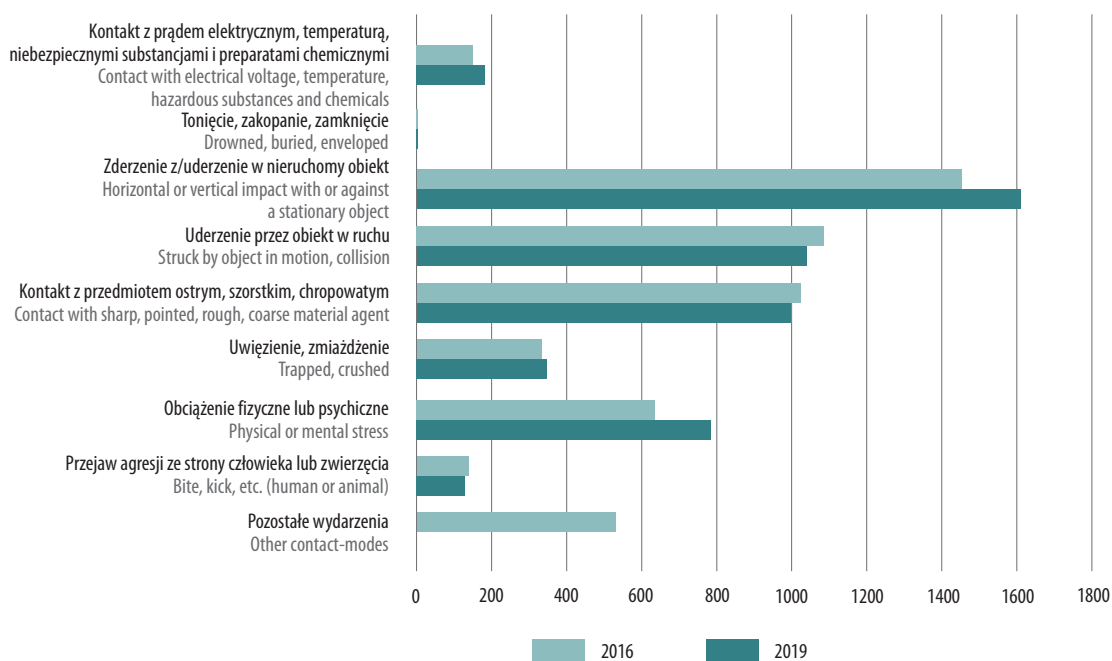
Wykres 32. Wybrane przyczyny wypadków przy pracy w 2019 r.
Chart 32. Selected causes of the accidents at work in 2019

Wśród wydarzeń powodujących urazy zdecydowanie dominowały: zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt – 31,6% w 2019 r. Znaczny udział miały także uderzenie przez obiekt w ruchu – 20,4% (głównie przez spadający obiekt – 41,9% przypadków z tej grupy) oraz kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym – 19,6% (w ponad połowie przypadków z przedmiotem ostrym – nóż, ostrze, itp.). Obciążenie fizyczne lub psychiczne było powodem urazu w 15,4% wypadkach przy pracy. Struktura wypadków według wydarzeń je powodujących pozostaje zbliżona we wszystkich analizowanych latach.

W okresie objętym analizą wypadki ze skutkiem śmiertelnym najczęściej (z różnym udziałem w strukturze) miały miejsce w sekcjach: budownictwo, przemysł oraz transport i gospodarka magazynowa. Poszkodowani ze skutkiem ciężkim byli pracownikami podmiotów z sekcji: przetwórstwo przemysłowe, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa oraz administracja i działalność wspierająca.

Wykres 33. Wydarzenia powodujące urazy według przyczyn wypadków
Chart 33. Contact-modes of injuries by causes of accidents

Po względem liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących województwo łódzkie jest jednym z województw kraju o najniższym wskaźniku wypadkowości. W 2019 r. na każdy 1000 pracujących przypadało prawie 6 osób, które uległy wypadkom (w skali Polski 6,06). Niższy wskaźnik odnotowano w województwach podkarpackim, małopolskim i mazowieckim. Taka pozycja łódzkiego utrzymywała się w całym analizowanym okresie.

Tablica 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie^a
Table 6. Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture^a

Wyszczególnienie / Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Poszkodowani / Persons injured	1 175	1 120	1 024	821	69,9
w tym w wypadkach śmiertelnych / of which in occupational accidents fatal	15	10	8	6	40,0
W odsetkach (Polska=100) / In percent (Poland=100)	8,60	8,45	8,63	7,97	.

^a Dotyczą wypadków, z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania.
^a Injured persons who received compensations.

W 2019 r. poszkodowani wypadkach przy pracy w rolnictwie indywidualnym to 821 osób. Ich liczba malała systematycznie z roku na rok i w okresie 2016-2019 zmniejszyła się o 30,1%. Ofiary śmiertelny tych wypadków stanowiły od 1,3% w 2016 r. do 0,7% w 2019 r. Wśród wydarzeń powodujących wypadki przy pracy w rolnictwie najczęstszymi były upadki osoby poszkodowanej (w niemal połowie przypadków), a także pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń oraz uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta (po około 13%).

W 2019 r. stwierdzono w województwie łódzkim 43 przypadków chorób zawodowych, z tego u 8 osób rozpoznano choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, u 7 – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, u kolejnych 7 – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym. Od 2016 r. liczba przypadków chorób zawodowych zmniejszyła się o 20,4%.

W przeliczeniu na 100 tys. zatrudnionych liczba rozpoznanych przypadków wynosiła 6,5 i w ciągu 4 lat spadła o 2,2. W skali Polski wskaźnik liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych kształtował się w ostatnich latach (2018-2019) na poziomie 17,5 i zmniejszył się w porównaniu z 2016 o 2,0. Województwo łódzkie na tle innych województw we wszystkich latach objętych analizą charakteryzowało się najniższym bądź drugim w rankingu (w 2016 r.) poziomem wskaźnika. Najwyższe wskaźniki w 2019 r. odnotowano w województwach warmińsko-mazurskim (44,0) i podlaskim (41,8).

Rozdział 6

Chapter 6

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. z 2018, poz. 1265, z późniejszymi zmianami).

**Tablica 7. Podstawowe dane o bezrobociu
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 7. Major data regarding unemployment
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Bezrobotni zarejestrowani ogółem Total registered unemployed persons	91 041	72 662	66 036	58 722	64,5
w tym of which					
kobiety females	46 116	37 634	35 220	31 154	67,6
dotychczas niepracujący previously not employed	9 766	7 251	6 258	5 534	56,7
poprzednio pracujący previously employed	81 275	65 411	59 778	53 188	65,4
w tym zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy of which terminated for company reasons	4 896	3 673	3 127	2 825	57,7
posiadający prawo do zasiłku unemployed entitled to benefit	12 251	10 229	9 967	8 750	71,4
mieszkający na wsi unemployed rural residents	30 353	24 059	22 074	20 056	66,1
osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki persons who completed education 12 months ago or less	2 928	2 062	1 826	1 751	59,8
bez kwalifikacji zawodowych without occupational qualifications	30 792	24 610	22 205	19 704	64,0
bez doświadczenia zawodowego without work experience	15 456	11 706	10 247	9 115	59,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % Registered unemployment rate in %	8,5	6,7	6,1	5,4	.

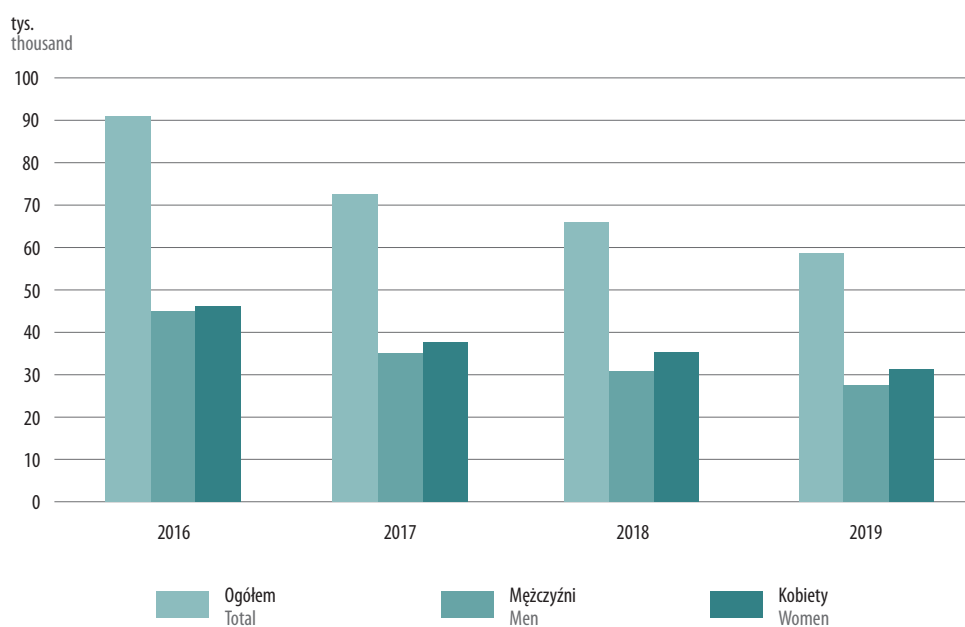
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W końcu grudnia 2019 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 58,7 tys. osób i była niższa od zanotowanej w 2016 r. o 32,3 tys. osób, tj. o 35,5%. Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, po kilkuletnim okresie wzrostu, obserwowany jest od 2014 r. Podobne zmiany zaobserwowano w skali kraju – na koniec 2019 r. liczba bezrobotnych (866,4 tys. osób) była o 35,1% niższa niż cztery lata wcześniej. Bezrobotni z województwa łódzkiego stanowili 6,8% zbiorowość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całym kraju.

W stosunku do 2016 r. we wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby bezrobotnych, największy w powiecie zgierskim (o 44,2%), rawskim (o 43,2%) oraz radomszczańskim (o 42,8%), natomiast najmniejszy ubytek wystąpił w powiatach: pajęczańskim (o 14,7%), skierniewickim (o 22,9%) i tomaszowskim (o 24,3%).

Wykres 34. Bezrobotni zarejestrowani według płci Stan w dniu 31 grudnia

Chart 34. Registered unemployed persons by sex
As of 31 December

Struktura bezrobotnych według płci w województwie łódzkiem w końcu grudnia 2019 r. zmieniła się nieznacznie w stosunku do 2016 r. na niekorzyść kobiet. Wśród ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy kobiety stanowiły 53,1%, co oznacza że ich przewaga na przestrzeni ostatnich czterech lat zwiększyła się o 2,4 p. proc. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w analizowanym okresie o 15,0 tys. osób (spadek o 32,4%). Natomiast ubytek liczby bezrobotnych mężczyzn w porównaniu z 2016 r. był większy niż w przypadku kobiet i wyniósł 17,4 tys. osób (spadek o 38,6%).

W ostatnim z analizowanych lat 14,9% ogółu bezrobotnych w województwie posiadało prawa do zasiłku (wzrost o 1,4 p. proc. wobec 2016 r.), 90,6% ogółu stanowiły osoby wcześniej pracujące (wzrost o 1,3 p. proc.), a 34,2% to mieszkańcy wsi (wzrost o 0,8 p. proc.). Odsetek osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych utrzymywał się na zbliżonym poziomie (od 33,8% w 2016 r. do 33,6% w ostatnim roku). W przypadku osób bez doświadczenia zawodowego ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się na przestrzeni ostatnich czterech lat o 1,5 p. proc. do poziomu 15,5%.

W województwie łódzkim, w końcu grudnia 2019 r., osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (49,1 tys. osób), stanowiły 83,6% ogółu bezrobotnych (cztery lata wcześniej - 86,3%). W kraju odsetek tej grupy wyniósł 83,3%, co oznacza spadek o 2,9 p. proc. w porównaniu do 2016 r.

Tablica 8. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy Stan w dniu 31 grudnia

Table 8. Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market As of 31 December

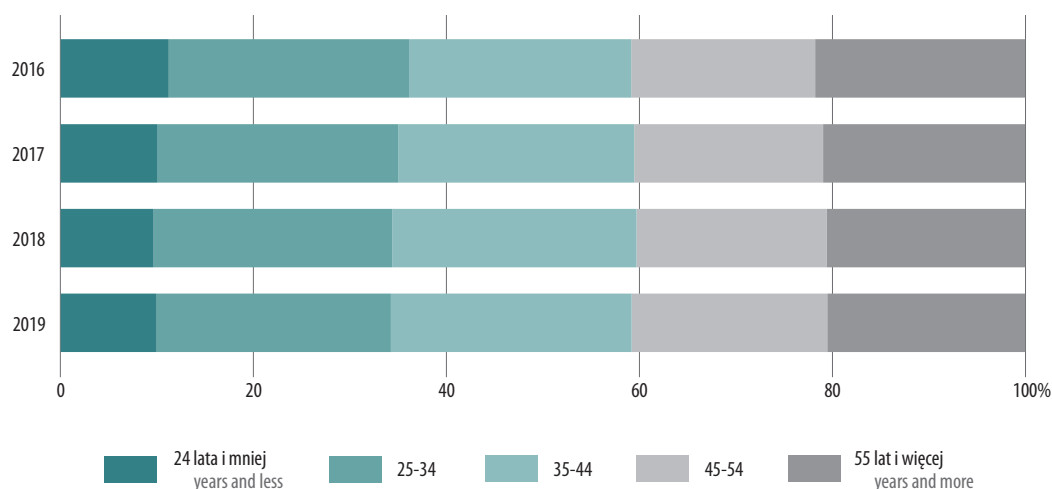
Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	2019	2016=100
Ogółem Total	78 558	61 939	55 508	49 063	62,5
w wieku do 30 roku życia by age below 30 years of age	21 087	15 603	13 868	12 605	59,8
w tym do 25 roku życia of which below 25 years of age	10 211	7 250	6 372	5 853	57,3
długotrwale bezrobotni long-term unemployed	52 220	40 567	35 062	30 386	58,2
w wieku powyżej 50 roku życia by age over 50 years of age	28 851	22 352	20 175	17 925	62,1
osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej unemployed persons benefiting from social assistance	1 638	1 440	1 257	891	54,4
osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia unemployed persons with at least one child under 6 years of age	13 684	12 776	12 281	10 681	78,1
osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia unemployed persons with at least one child disabled child under 18 years of age	147	147	151	146	99,3
niepełnosprawni disabled	74 60	5 850	5 470	5 075	68,0

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Poważny problem na rynku pracy województwa łódzkiego stanowi zjawisko długotrwałego bezrobocia. Osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały bez pracy łącznie przez okres 12 miesięcy (30,4 tys. osób), w końcu grudnia 2019 r. stanowiły 51,7% ogółu bezrobotnych, podczas gdy cztery lata wcześniej ich udział wyniósł 57,4%. W stosunku do 2016 r. liczba osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (10,7 tys.) zmniejszyła się o 21,9%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 3,2 p. proc. do poziomu 18,2%. Wśród osób powyżej 50 roku życia (17,9 tys.) zanotowano spadek liczby bezrobotnych o 37,9%, zaś ich udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 1,2 p. proc. do 30,5%. Bezrobotni w wieku do 30 roku życia (12,6 tys. osób) stanowili 21,5% wszystkich bezrobotnych, co oznacza spadek o 1,7 p. proc. wobec 2016 r. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych (5,1 tys.), na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszyła się o 32,0%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,4 p. proc. do poziomu 8,6%.

**Wykres 35. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku
Stan w dniu 31 grudnia**

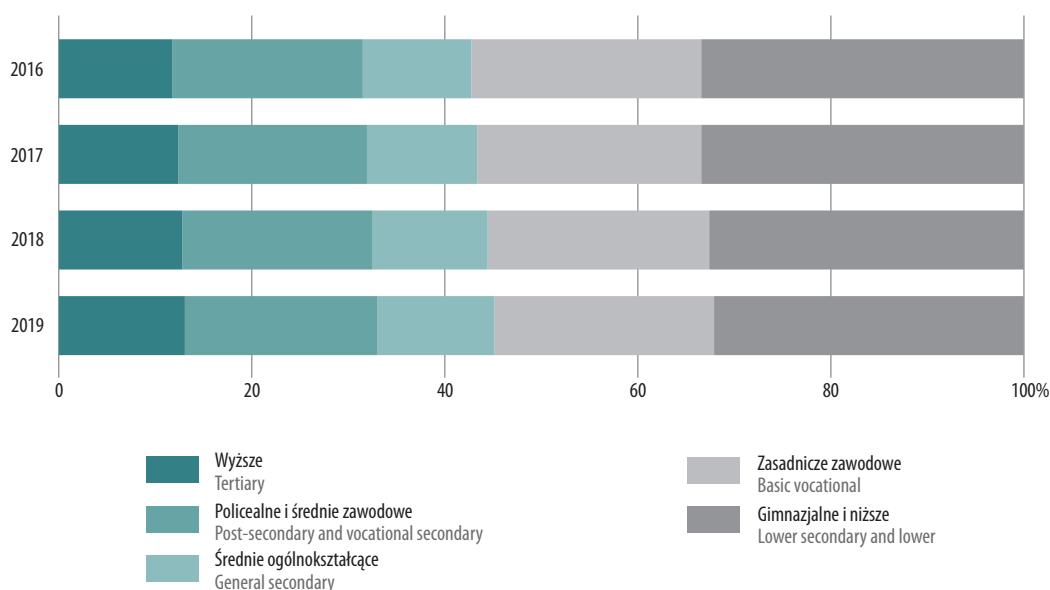
Chart 35. Structure of registered unemployed persons by age
As of 31 December

Struktura bezrobotnych według wieku wskazuje na przesunięcie bezrobocia z grupy osób w stosunkowo młodym wieku na osoby w wieku średnim. W końcu grudnia 2019 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych w województwie łódzkim stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (14,7 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się, w porównaniu z 2016 r. o 1,9 p. proc. do 25,0%. Jednocześnie odsetek osób bezrobotnych w wieku 25–34 lata zmniejszył się o 0,6 p. proc, tj. do 24,3%, natomiast osób poniżej 25 roku życia – o 1,2 p. proc. do 10,0%.

**Wykres 36. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 36. Structure of registered unemployed persons by educational level
As of 31 December

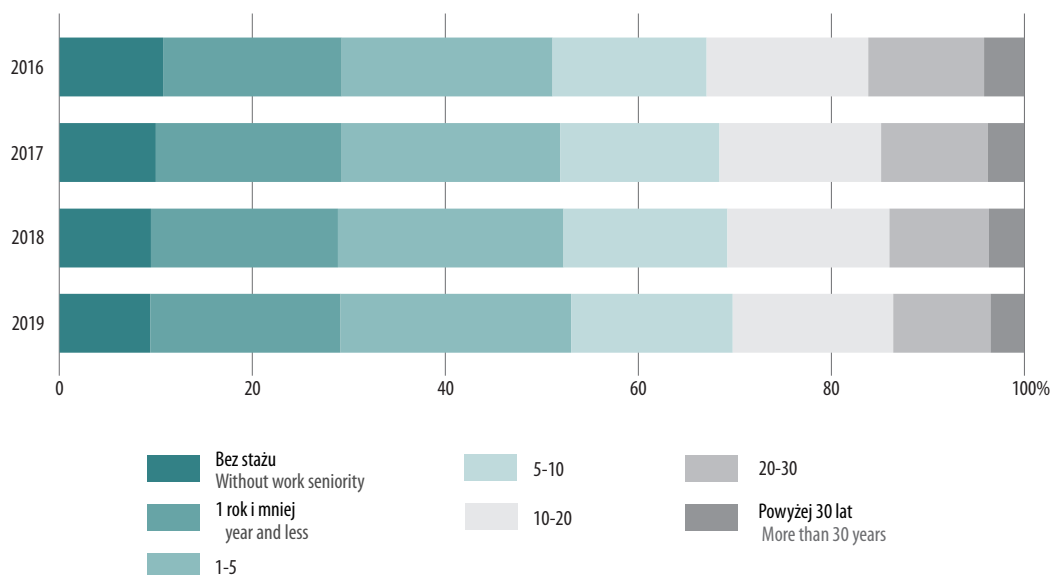
Większość bezrobotnych zarejestrowanych się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. W końcu 2019 r. dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 32,1% oraz 22,8% ogółu bezrobotnych). Udział pierwszej z wymienionych grup zmniejszył się jednak w stosunku do 2016 r. o 1,3 p. proc., a odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 1,0 p. proc. Niekorzystne zmiany odnotowano w populacji osób z wykształceniem wyższym. Mimo spadku liczby osób z tej grupy o 28,5%, odsetek wśród ogółu bezrobotnych wzrósł o 1,3 p. proc. do poziomu 13,1%. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (20,0%) oraz średnim ogólnokształcącym (12,1%) wzrósł odpowiednio o 0,3 p. proc. oraz o 0,8 p. proc. wobec 2016 r.

Wykres 37. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 37. Structure of registered unemployed persons by work seniority^a

As of 31 December

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do pełnych 5 lat włącznie.

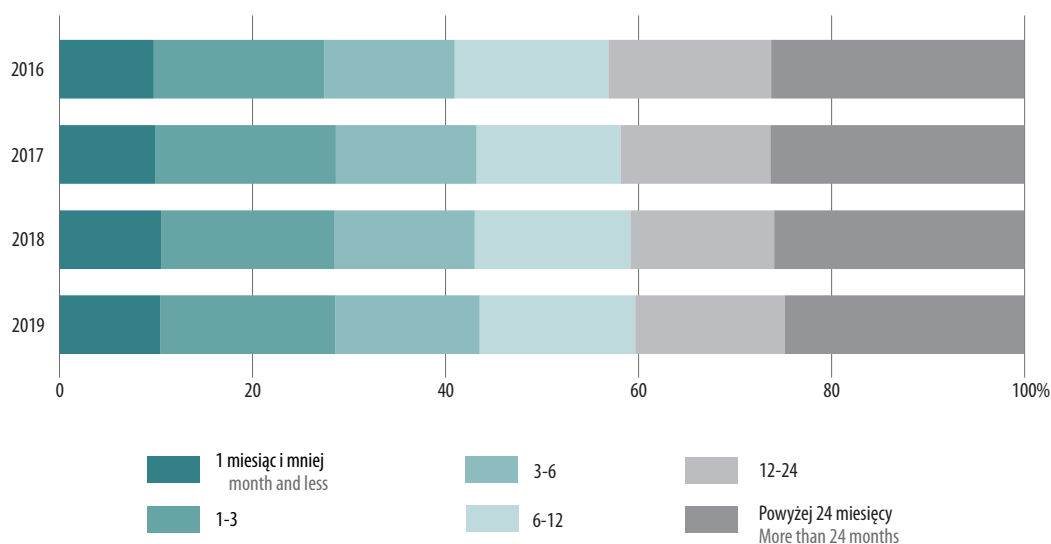
^a Sections were shifted upward, e.g. in the section 1–5 persons who worked 1 year and 1 day to full 5 years were included.

We wszystkich analizowanych latach największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy – 1–5 lat. Mimo, że ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2016 r. o 29,5% (do 14,0 tys. osób), to udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 2,0 p. proc., do poziomu 23,9%. W porównaniu z pierwszym z analizowanych lat największy spadek udziału odnotowano natomiast wśród osób ze stażem pracy 20–30 lat (o 1,9 p. proc. do 10,1%).

W okresie 2016–2019 nastąpił spadek liczby bezrobotnych we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Najgłębszy spadek w odniesieniu do 2016 r. odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz powyżej 24 miesięcy (odpowiednio o 40,7% i 39,0%). Udział pierwszej z wymienionych grup zmniejszył się w ostatnich czterech latach o 1,4 p. proc., a odsetek osób pozostających bez powyżej 24 miesięcy był niższy o 1,5 p. proc. Najmniejszy spadek liczby bezrobotnych (o 28,8%) dotyczył grupy osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy. Ich udział na przestrzeni analizowanych lat zwiększył się o 1,4 p. proc. do poziomu 15,0%.

Wykres 38. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 38. Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment^a
 As of 31 December

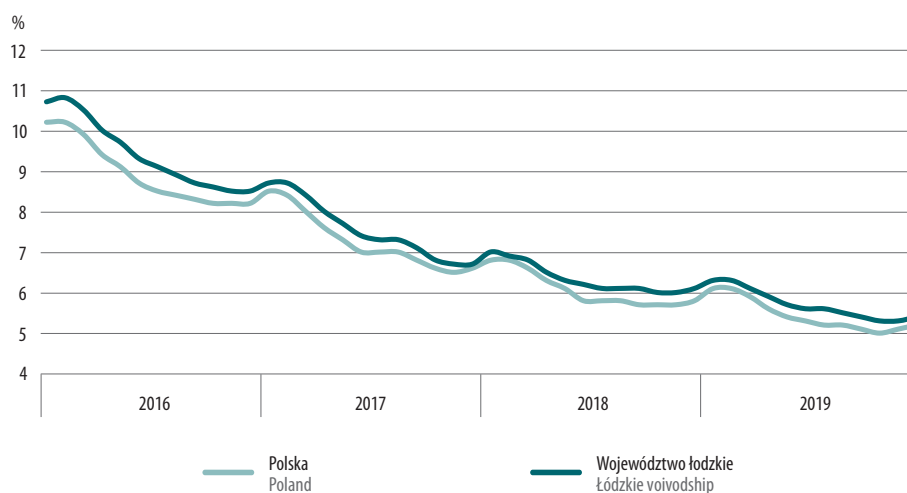
a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

a From the date of registering in a labour office; intervals were shifted upward, e.g. in the section 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

W województwie łódzkim, w końcu 2019 r., stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,4% i była o 3,1 p. proc. niższa niż w grudniu 2016 r. Podobnie na terenie całej Polski, wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 3,0 p. proc. do poziomu 5,2%.

Wykres 39. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 grudnia

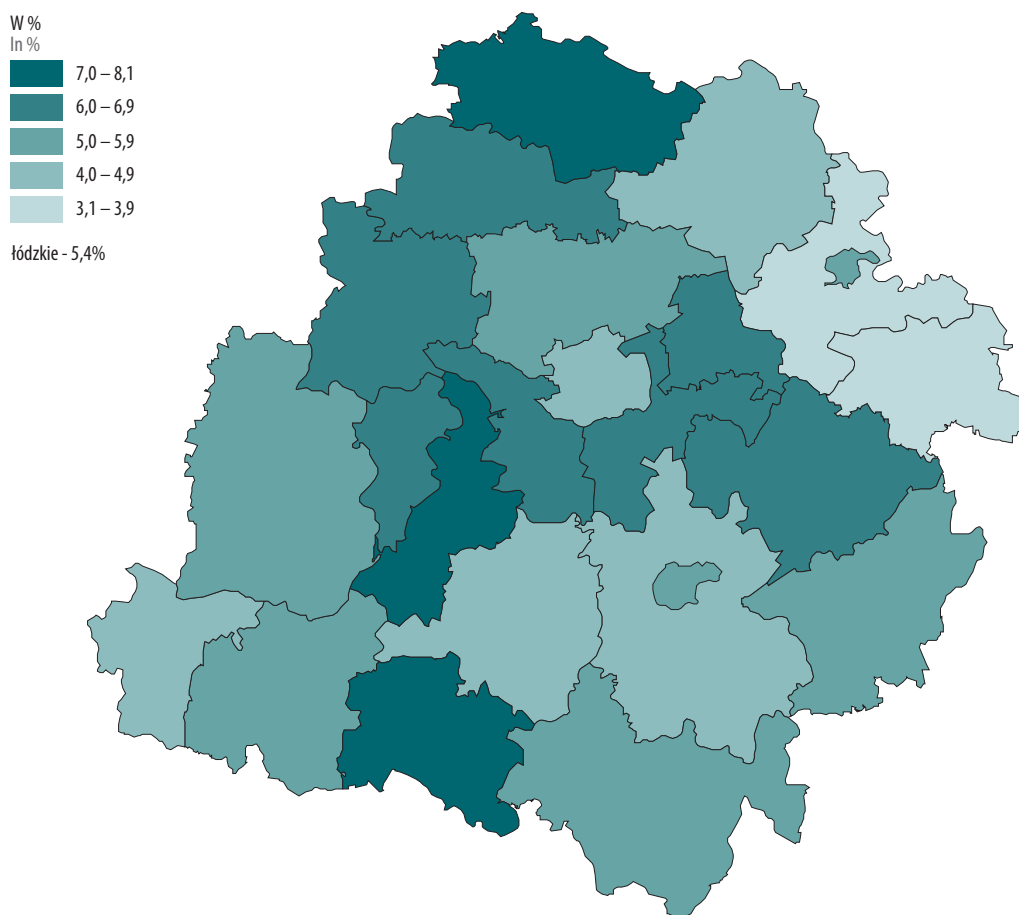
Chart 39. Registered unemployment rate
 As of 31 December

Terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie łódzkim systematycznie maleje. Różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w końcu grudnia 2019 r. wyniosła 5,0 p. proc. (wobec 6,9 p. proc. w 2016 r.). Rozpiętość ta została wyznaczona przez stopę bezrobocia w powiecie kutnowskim (8,1%) oraz rawskim (3,1%). Do powiatów o wysokiej stopie bezrobocia należały również powiaty: łaski (7,1%), pajęczański (7,1%), brzeziński (6,8%), tomaszowski (6,8%) i łęczycki (6,3%).

**Mapa 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2019 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 4. Registered unemployment rate by powiats in 2019
As of 31 December

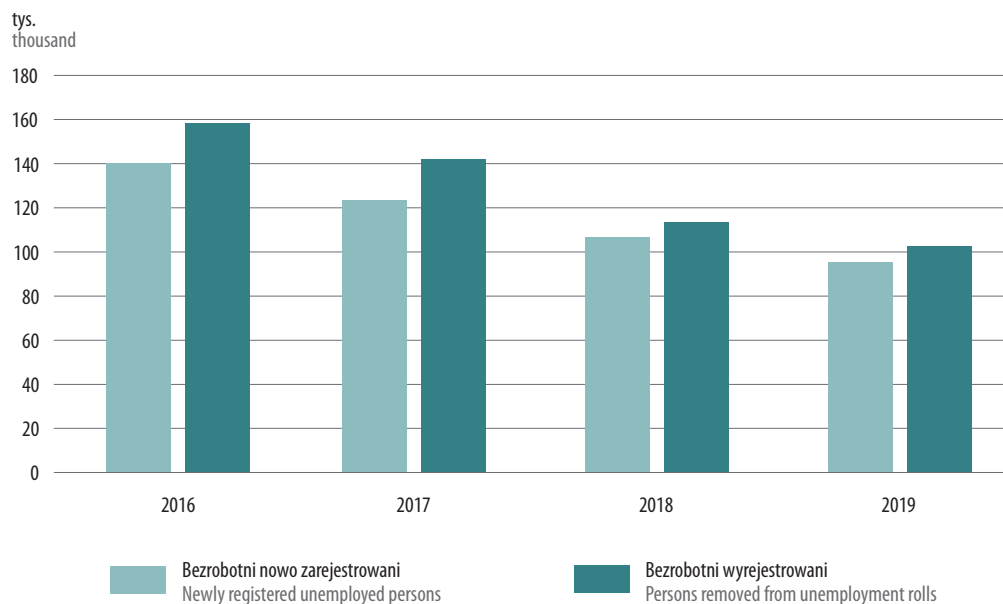

Spadek stopy bezrobocia w odniesieniu do 2016 r. odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy w powiecie zgierskim (o 4,6 p. proc.), łaskim (o 4,4 p. proc.), łęczyckim (o 4,3 p. proc.), radomszczańskim (o 4,0 p. proc.), kutnowskim (o 3,8 p. proc.), zduńskowolskim (o 3,7 p. proc.), oraz brzezińskim (o 3,7 p. proc.), zaś najniższy w skierniewickim (o 1,3 p. proc.), pajęczańskim (o 1,3 p. proc.) oraz wierszowskim (o 1,8 p. proc.).

W 2019 r. w województwie łódzkim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 95,3 tys. osób i była niższa o 31,9% niż w 2016 r. (tj. o 44,7 tys.). Kobiety stanowiły 48,4% bezrobotnych nowo zarejestrowanych, co oznacza wzrost ich odsetka w przeciągu analizowanego okresu o 0,9 p. proc.

Z ewidencji bezrobotnych w ciągu ostatniego roku wykreślono 102,6 tys. osób, tj. mniej o 35,2% oraz 55,8 tys. osób w porównaniu do pierwszego z analizowanych lat. Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych wykreślono 53,6 tys. osób (wobec 83,6 tys. cztery lata wcześniej). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w porównaniu do 2016 r. o 0,6 p. proc. do 52,2%. Zatrudnienie przy pracach interwencyjnych podjęło 2,2 tys. osób, natomiast przy robotach publicznych – 1,7 tys. osób. W obydwu tych kategoriach odnotowano ich spadek wobec 2016 r. odpowiednio o 6,9% oraz 45,6%.

Wykres 40. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (w ciągu roku)
Chart 40. Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (during the year)

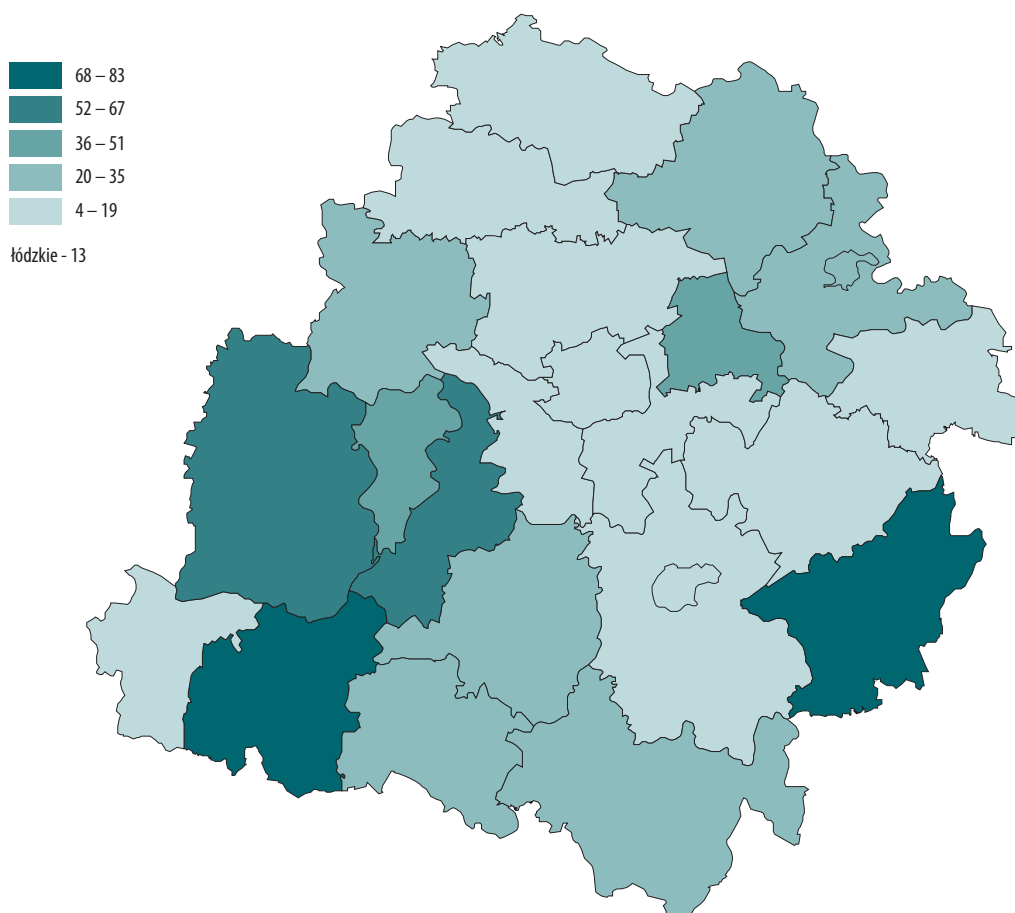
We wszystkich badanych latach bilans bezrobotnych był korzystny, tzn. w ciągu roku zarejestrowano mniej osób bezrobotnych niż wyłączono z ewidencji. W 2019 r. przewaga wyrejestrowanych bezrobotnych wyniosła 7,3 tys. osób i w porównaniu z 2016 r. zmniejszyła się o 11,2 tys. osób. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 92,9% (wobec 88,3% w 2016 r.), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 93,6% (90,5% cztery lata wcześniej).

Do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2019 r. zgłoszono 123,3 tys. ofert pracy (o 22,7% więcej niż w pierwszym z analizowanych lat), z których 2,0% było przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, a 6,5% stanowiły staże. Z ogólnej liczby ofert 42,1% dotyczyło prac sezonowych.

W końcu grudnia 2019 r. na 1 ofertę pracy przypadało 13 bezrobotnych (wobec 23 osób w 2016 r.). Wskaźnik ten w skali kraju ukształtował się na poziomie 18 osób (wobec 21 w 2016 r.). Najkorzystniejszą sytuację wyrażającą się najmniejszą liczbą bezrobotnych na 1 ofertę pracy, w ostatnim z analizowanych lat, odnotowano w powiatach: piotrkowskim (4 osoby na 1 ofertę) oraz kutnowskim (5 osób), natomiast w pierwszym z badanych lat – w powiatach: łódzkim wschodnim (7 osób) i pabianickim (9 osób). Najmniej korzystna sytuacja w 2019 r. miała miejsce w powiecie opoczyńskim, w którym na 1 ofertę pracy przypadały 83 osoby bezrobotne, zaś w 2016 r. w powiecie wieluńskim – 237 osób.

**Mapa 5. Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy według powiatów 2019 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 5. Unemployed per one job offer by powiats in 2019
As of 31 December

Na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych przeznaczono 111,9 mln zł, tj. mniej o 29,9% w stosunku do 2016 r. Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy (72,4 mln zł) stanowiły 23,8% ogółu poniesionych wydatków, a ich kwota na przestrzeni ostatnich czterech lat zmalała o 39,1%. Na stypendia za okres stażu wydatkowano 51,4 mln zł, zaś na roboty publiczne – 15,0 mln zł, tj. mniej odpowiednio o 39,4% oraz o 44,0% w porównaniu do 2016 r.

Uwagi ogólne

1. Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „Pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”.

2. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
3. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności, itp.) danych według stanu w końcu roku, przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) — według stanu w dniu 30 czerwca.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

4. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.
5. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Skrót	Pełna nazwa
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

6. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

General notes

1. Data are presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, was introduced on 1st January 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

The item "Industry" was introduced, including NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

The item "Other services" was introduced including sections: "Professional scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities" as well as "Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use".

2. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.
3. When computing data per capita (per 1000 population, etc.) the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) — as of 30 June.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011.

4. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note.
5. The names of some sections of Statistical Classification Of Economic Activities In The European Community (NACE Rev. 2) used in the publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

Abbreviation	Full name
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities

6. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Central Statistical Office.